

Undersøgelse af personsammenfald i netvirksomheder, elhandelsvirksomheder og virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder

---

LEVERANCE TIL KEFM VEDR. KONKURRENCE-
ANALYSEN AF DETAILMARKEDET FOR EL

DEN 7. OKTOBER 2019

FORSYNINGSTILSYNET
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 4171 5400
post@forsyningstilsynet.dk
www.forsyningstilsynet.dk

Indhold

RESUMÉ	3
INDLEDNING OG BAGGRUND	5
DET RETLIGE GRUNDLAG	5
DIREKTIONSMEDLEMMER OG LEDENDE MEDARBEJDERE	6
BESTYRELSESMEDLEMMER.....	7
UNDTAGELSE: NETVIRKSOMHEDER MED FÆRRE END 100.000 TILSLUTTEDE FORBRUGERE.....	7
UNDERSØGELSES DESIGN, DATAGRUNDLAG OG METODE	7
UNDERSØGELSENS DESIGN	7
DATAGRUNDLAG	8
AFGRÆNSNING AF KONCERNFORBUNDNE NETVIRKSOMHEDER	9
ANALYSEMETODE	9
RESULTATER	10
NETVIRKSOMHEDER MED FLERE END 100.000 TILSLUTTEDE FORBRUGERE OG KONCERNFORBINDELSER TIL ELHANDELSVIRKSOMHED.....	10
NETVIRKSOMHEDER MED FÆRRE END 100.000 TILSLUTTEDE FORBRUGERE OG KONCERNFORBINDELSER TIL ELHANDELSVIRKSOMHED.....	12
NETVIRKSOMHEDER UDEN KONCERNFORBINDELSER TIL ELHANDELSVIRKSOMHED.....	14
KONKLUSION	15
BILAG 1: OVERSIGT OVER NETVIRKSOMHEDER OG KONCERNFORBUNDNE ELHANDELSVIRKSOMHEDER (PR. 1. MARTS 2019).....	17
BILAG 2: HØRINGSNOTAT	29
BILAG 3: HØRINGSSVAR.....	34

RESUMÉ

Denne undersøgelse er udarbejdet af Forsyningstilsynet for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet som en del af en større konkurrenceanalyse af detailmarkedet for el, som ministeriet har igangsat. Formålet er at undersøge, om netvirksomhederne lever op til de gældende habilitetskrav og om de pågældende regler sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter. Undersøgelsen er mere specifikt foregået ved at afdække eventuelle personsammenfald i ledelsesposter i netvirksomheder og elhandelsvirksomheder, samt i virksomheder der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder.

Undersøgelsen er baseret på registerudtræk i CVR, BIQ og virksomhedernes egne oplysninger for alle virksomheder med bevilling fra Energistyrelsen til at drive netvirksomhed. Dermed inkluderes både de netvirksomheder, der er omfattet af de gældende habilitetskrav, og de netvirksomheder, der ifølge lovgivningen er undtaget fra habilitetskravene ved enten at have færre end 100.000 tilsluttede forbrugere eller ved ikke at have koncernforbindelser til elhandelsvirksomheder.

Forsyningstilsynets gennemgang af de samlede oplysninger giver ingen indikation af, at de gældende krav til habilitet er blevet overtrådt. Undersøgelsen afdækker imidlertid varierende grader af personsammenfald og "koncerninterne forbindelser" mellem net- og elhandelsvirksomheder og den eller de virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheden. Disse kan så tvivl om, hvorvidt den gældende regulering af habilitet i § 45 i lov om elforsyning sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter.

Således er der konstateret forskellige "koncerninterne forbindelser" i syv af de otte netvirksomheder, der er omfattet af habilitetskravene. For så vidt angår de koncernforbundne netvirksomheder, som ikke er omfattet af habilitetskravene ved at have færre end 100.000 tilsluttede forbrugere, ses omfattende personsammenfald mellem de koncernforbundne netvirksomheder, elhandelsvirksomheder og virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder. I over halvdelen af disse tilfælde er personsammenfaldet fuldstændigt, således at direktøren og alle bestyrelsesmedlemmerne har identiske positioner i koncernens øvrige undersøgte virksomheder. Endelig er der konstateret personsammenfald i varierende omfang mellem netvirksomheder og elhandelsvirksomheder i samtlige tilfælde, hvor netvirksomheden har ejermæssig forbindelse til en elhandelsvirksomhed, uden der er tale om en koncernforbindelse. jf. tabel 1.

TABEL 1 | UNDERSØGELSENS RESULTATER

Grupper af netvirksomheder	Observationer	Leveret elektricitet i 2018, kWh
8 netvirksomheder omfattet af habilitetskrav	Ingen personsammenfald 7 tilfælde af "koncerninterne forbindelser"	27.216.123.685 (77,02 % af samlet mængde)
17 netvirksomheder i koncern med elhandelsvirksomhed, men med færre end 100.000 tilsluttede forbrugere (undtaget habilitetskrav)	10 tilfælde af fuldstændigt personsammenfald, det vil sige identiske direktioner og bestyrelser på tværs af koncernens undersøgte virksomheder. 2 tilfælde af identiske direktioner og partielt identiske bestyrelser på tværs af koncernens undersøgte virksomheder. 4 tilfælde af fuldstændig repræsentation af bestyrelsen i koncernens øvrige undersøgte virksomheder. 1 tilfælde af partiel repræsentation af bestyrelsen i koncernens øvrige undersøgte virksomheder.	3.110.963.731 (8,80 % af samlet mængde)
11 netvirksomheder med anden ejermæssig forbindelse end koncernforbindelse til elhandelsvirksomhed.	11 tilfælde af personsammenfald mellem bestyrelsesmedlemmer og/eller direktionsmedlemmer i netvirksomheden og ejermæssigt forbundne elhandelsvirksomheder.	4.679.476.017 (13,24% af samlet mængde)
9 netvirksomheder, der udover koncernforbindelse til elhandelsvirksomhed i øvrigt har anden ejermæssig forbindelse til anden elhandelsvirksomhed.	9 tilfælde af personsammenfald mellem bestyrelsesmedlemmer og/eller direktionsmedlemmer i netvirksomheden og ejermæssigt forbundne elhandelsvirksomheder.	13.105.333.429 (37,09% af samlet mængde)
6 netvirksomheder uden nogen ejermæssig forbindelse til elhandelsvirksomhed.	-	329.695.694 (0,93 % af samlet mængde)

Kilde: CVR, BIQ og virksomhedernes oplysninger.

Note: En fuldstændig fremstilling af undersøgelsens resultater findes i bilag 1.

Forsyningstilsynet konkluderer på den baggrund, at den eksisterende regulering af habilitet i § 45 i lov om elforsyning kun i begrænset omfang sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og de konkurrenceudsatte aktiviteter i koncerner, der indeholder netvirksomhed. Det kan i denne forbindelse ikke udelukkes, at de observerede personsammenfald og "koncerninterne forbindelser" kan føre til, at der i den enkelte netvirksomhed eller i virksomheder der ejer denne, bliver truffet beslutninger, som tilgodeiser andre kommercielle særinteresser end netvirksomhedens drift m.v.

INDLEDNING OG BAGGRUND

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet gennemfører i samarbejde med Energistyrelsen, Forsyningstilsynet og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen en analyse af koncernforbundne netvirksomheders betydning for konkurrencen på elmarkedet. Det sker som opfølgning på EI-reguleringsudvalgets anbefalinger og forsyningsstrategiens princip om konkurrenceudsættelse af ikke-monopolopgaver. I forbindelse med at analysen har været udsendt i høring, er der blevet udarbejdet et høringsnotat. Høringsnotatet og høringssvarene fremgår af bilag 2 og 3. Dele af høringssvaret fra De Frie Energiselskaber er blevet ekstraheret/udeladt, da de vurderes at indeholde fortrolige informationer.

Konkurrenceanalysen, der har særlig fokus på adskillelsen mellem netvirksomhederne som naturlige monopoler og kommercielle aktiviteter i koncernforbundne selskaber (f.eks. elhandelsvirksomheder), skal bl.a. afdække, om koncernforbundne netvirksomheder udgør et konkurrencemæssigt problem på detailmarkedet for el.

Konkurrenceanalysens pkt. 3 lyder:

”En analyse af, i hvilken grad de nuværende regler sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter i koncernforbundne netvirksomheder, samt om reglerne sikrer åbenhed og transparens om koncernforbundne selskabers aktiviteter. Herunder skal der udarbejdes en analyse af, om der er udfordringer og barrierer i snitfladen mellem detail- og distributionsleddet, som hæmmer konkurrencen og markedsmæssigheden. Forsyningstilsynets erfaringer og løbende tilsyn med reglerne vil blive inddraget i analysen.”

Nærværende registerundersøgelse er en delanalyse under pkt. 3. Formålet er at undersøge eventuelle personsammenfald mellem direktioner og bestyrelser i netvirksomheder og elhandelsvirksomheder samt i virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder. Dette for at afdække, om netvirksomhederne lever op til de gældende habilitetskrav og om de gældende krav sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter.

DET RETLIGE GRUNDLAG

De gældende krav i EU-lovgivningen om adskillelsen mellem monopol- og konkurrenceudsatte aktiviteter¹ har til formål at sikre reel, ikke-diskriminerende netadgang, der er en vigtig forudsætning for at gennemføre et velfungerende og konkurrencedygtigt indre marked.

Et af disse krav omhandler funktionel adskillelse, der skal sikre netvirksomheders uafhængighed fra kommercielle aktiviteter i andre koncernforbundne virksomheder. Dette sker i form af krav til virksomhedernes ledelsesstruktur og deres mulighed for at træffe beslutninger uafhængigt af andre kommercielle interesser.

---

¹ Direktiv 2009/72, der afløser direktiv 2003/54.

Kravene til netvirksomhedernes funktionelle uafhængighed er gennemført i dansk ret bl.a. ved regler om ledelsens og bestyrelsesmedlemmers habilitet i § 45, stk. 1 og 2, i lov om elforsyning.

Der ses ikke at være indført krav til netvirksomhedernes håndtering af de interessekonflikter, der måtte opstå for direktion og bestyrelse i relation til de konkurrenceudsatte aktiviteter i lov om elforsyning eller regler udstedt i medfør heraf.

Det nærmere indhold af habilitetskravene gennemgås i det følgende.

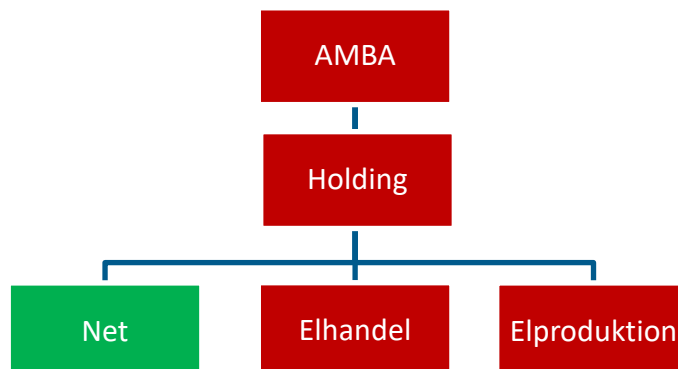
DIREKTIONSMEDLEMMER OG LEDENDE MEDARBEJDERE

Direktionsmedlemmer og ledende medarbejdere i en netvirksomhed må hverken direkte eller indirekte deltage i driften eller ledelsen af elproduktions- eller handelsvirksomheder, ligesom de ikke må deltage i driften eller ledelsen i koncernforbundne selskaber, der direkte eller indirekte ejer disse, jf. § 45, stk. 1, i lov om elforsyning.

Ved "indirekte" forstås direktionsmedlemmets eller den ledende medarbejders personlige forhold, eksempelvis om denne har en betydelig aktiepost i elproduktions- eller handelsvirksomheden eller om vedkommende på nogen måde har personlige relationer, der kan give ham eller hende indflydelse på elproduktions- eller elhandelsvirksomheder. Dette krav gælder ligeledes for bestyrelsesmedlemmer i medfør af § 45, stk. 2, i lov om elforsyning, jf. nærmere herom nedenfor.

Undtagelsen er dog, hvis den koncernforbundne virksomhed, der direkte eller indirekte ejer elproduktions- eller elhandelsvirksomheder, selv er en kollektiv elforsyningsvirksomhed, det vil sige en netvirksomhed. Direktionsmedlemmer og ledende medarbejdere må således gerne deltage i drift og ledelse af en *netvirksomhed*, der direkte eller indirekte ejer en elproduktions- eller elhandelsvirksomhed.

FIGUR 1 | DIREKTIONSMEDLEMMERS ADGANG TIL AT OPTRÆDE I KONCERNFORBUNDNE VIRKSOMHEDER

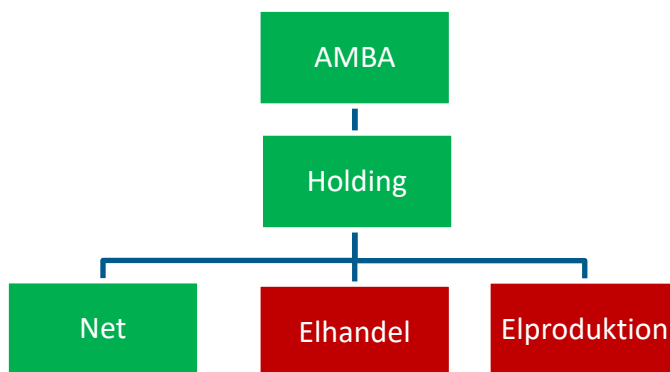

BESTYRELSESMEDLEMMER

Bestyrelsesmedlemmer i en netvirksomhed må ifølge § 45, stk. 2, i lov om elforsyning ikke deltage direkte eller indirekte i driften eller ledelsen af en koncernforbunden elproduktions- eller handelsvirksomhed.

I modsætning til direktionsmedlemmer og ledende medarbejdere må bestyrelsesmedlemmer i netvirksomheder gerne deltage i driften eller ledelsen af koncernforbundne virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elproduktions- eller elhandelsvirksomheder.²

FIGUR 2 | **BESTYRELSESMEDLEMMERS ADGANG TIL AT OPTRÆDE I KONCERNFORBUNDNE VIRKSOMHEDER**

UNDTAGELSE: NETVIRKSOMHEDER MED FÆRRE END 100.000 TILSLUTTEDE FORBRUGERE

Ovenstående habilitetskrav gælder ikke for netvirksomheder, som alene eller sammen med andre netvirksomheder inden for samme koncern har færre end 100.000 tilsluttede forbrugere, jf. § 45, stk. 3, i lov om elforsyning. I dette tilfælde kan direktion og bestyrelsesmedlemmer i netvirksomheden også deltage i ledelsen eller driften af eksempelvis en elhandelsvirksomhed.

Undtagelsen er indført for ikke at pålægge små netvirksomheder en uforholdsmæssig stor finansiel og administrativ byrde.

UNDERSØGELSE DESIGN, DATAGRUNDLAG OG METODE

UNDERSØGELSENS DESIGN

Formålet med undersøgelsen er at afklare, i hvilket omfang der er sammenfald i ledelsesposter i netvirksomheder, elhandelsvirksomheder og virksomheder, der har direkte eller indirekte ejermæssig forbindelse til elhandelsvirksomheden. Forholdet mellem

² Energitilsynets afgørelse af 8. august 2012 om habilitetskrav til elnetvirksomheders ledende medarbejdere, j.nr. 4/0604-0200-0007.

netvirksomheder og elproduktionsvirksomheder undersøges derfor ikke, selvom der også her er krav om funktionel adskillelse.

For at få et overordnet billede af forholdene på markedet har Forsyningstilsynet fundet det relevant at undersøge omfanget af ovennævnte personsammenfald i alle netvirksomheder, det vil sige både de virksomheder, der er omfattet af kravene om habilitet, og de netvirksomheder, der er undtaget fra habilitetskravene ved enten at have færre end 100.000 tilsluttede forbrugere eller ved ikke at have koncernforbindelse men alene ejermæssig forbindelse til elhandelsvirksomheden.

Genstanden for analysen er først og fremmest ledelsens direkte deltagelse i øvrige koncernforbundne elhandelsvirksomheder. Undersøgelsen ser dog også på, hvad der defineres som "koncerninterne forbindelser". Ved "koncerninterne forbindelser" forstås sammensætninger i direktioner og bestyrelser på tværs af koncernforbundne netvirksomheder, elhandelsvirksomheder og virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder, der kan så tvivl om, hvorvidt der er vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og kommercielle aktiviteter i koncernen.

Undersøgelsen ser ikke på anden indirekte deltagelse i form af for eksempel faktisk adfærd i virksomhedens almindelige organisation eller personlige økonomiske interesser blandt direktions- eller bestyrelsesmedlemmer.

Der er ingen offentlige registre over ledende medarbejdere, der ikke er medlemmer af direktioner og bestyrelser i de pågældende virksomheder, hvorfor disse aktører ikke er medtaget i denne undersøgelse. Suppleanter for bestyrelsesmedlemmer er derudover ikke medtaget i undersøgelsen.

I undersøgelsen gennemgås de registrerede ledelsesforholdene i virksomhederne pr. 1. marts 2019.

DATAGRUNDLAG

Analysen er baseret på oplysninger fra Energistyrelsen om, hvilke virksomheder, der har bevilling til at drive netvirksomhed.

Der er desuden anvendt data om disse netvirksomheders direktioner og bestyrelser fra CVR-registreret og oplysninger fra BIQ om ejerskabsforhold og koncernforbindelse mellem netvirksomheder og elhandelsvirksomheder.

Det centrale virksomhedsregister (CVR), der drives af Erhvervsstyrelsen, er statens officielle stamregister for aktuelle og historiske grunddata om alle registrerede virksomheder i Danmark.

Registeret indeholder en række generelle virksomhedsoplysninger, herunder oplysninger om ledelsen i virksomheden og virksomhedens ejere. Disse generelle virksomhedsoplysninger stammer fra virksomhedernes egne registreringer.

BIQ er en internetbaseret erhvervsdatabase med informationer om ledelsesposter i danske virksomheder baseret på data fra bl.a. Erhvervsstyrelsens CVR-register og

Statstidende. Registret indeholder bl.a. oversigter over virksomheders ejerskabsstruktur og kan benyttes til at afdække eventuelle koncernforbindelser mellem virksomheder.

I få tilfælde, hvor virksomhederne eksempelvis er organiseret som forening eller a.m.b.a. og deres oplysninger ikke har været tilgængelige gennem CVR og BIQ, har Forsyningstilsynet indhentet oplysningerne hos virksomhederne eller deres hjemmeside.

Endelig har Forsyningstilsynet anvendt de senest indberettede oplysninger om netvirksomhedernes tilsluttede aftagenumre fra Energinets Datahub, som Forsyningstilsynet anvender i sin økonomiske benchmarking af netvirksomhederne som udtryk for netvirksomhedernes tilsluttede forbrugere.

AFGRÆNSNING AF KONCERNFORBUNDNE NETVIRKSOMHEDER

Det afgørende for, om netvirksomhederne kan ses som koncernforbundne med en elhandelsvirksomhed, er, om netvirksomheden enten selv har bestemmende indflydelse eller ejes af et moderselskab, der har bestemmende indflydelse, over en elhandelsvirksomhed.

Bestemmende indflydelse foreligger, når netvirksomheden eller et moderselskab, der ejer netvirksomheden, direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af stemmerettighederne i elhandelsvirksomheden. Ejerandele, som indehaves af koncernforbundne virksomheder, medregnes. Tilsvarende medregnes ejerandele og stemmerettigheder, som indehaves af andre selskabsdeltagere, med hvem selskabsdeltageren har en aftale om udøvelse af bestemmende indflydelse. Bestemmende indflydelse kan også foreligge, når netvirksomheden eller moderselskabet ikke ejer mere end halvdelen af stemmerettighederne i en virksomhed, men opnår råderet over mere end halvdelen af stemmerettighederne i kraft af en aftale med andre investorer, beføjelse til at styre de finansielle og driftsmæssige forhold i en virksomhed i henhold til en vedtægt eller aftale, beføjelse til at udpege eller afsætte flertallet af medlemmerne i det øverste ledelsesorgan og dette organ besidder den bestemmende indflydelse på virksomheden eller opnår råderet over det faktiske flertal af stemmerne på generalforsamlingen eller i et tilsvarende organ og derved besidder den faktiske bestemmende indflydelse over virksomheden.

Den anvendte afgrænsning er en ofte anvendt måde at afgrænse koncernforbindelser på. Hvor det er relevant har Forsyningstilsynet ved en gennemgang af ejerskabsprocenter, ejerbøger og ejeraftaler for virksomhederne identificeret de relevante koncernforbundne netvirksomheder.

Der er registreret 42 netvirksomheder med bevilling til at drive netvirksomhed i Danmark. Ud af disse 42 netvirksomheder var 25 koncernforbundne med mindst én elhandelsvirksomhed pr. 1. marts 2019.

ANALYSEMETODE

Netvirksomhederne er slået op i CVR og BIQ med henblik på at afklare netvirksomhedernes ejerskabsforhold og mulige koncernforbindelser med elhandelsvirksomheder.

Hvis undersøgelsen har efterladt tvivl om den selskabsretlige struktur og koncernens sammensætning, er ejeraftaler eller andre oplysninger om den mulige koncernforbindelse mellem netvirksomheden og elhandelsvirksomheden søgt indhentet hos de pågældende virksomheder.

I CVR er der foretaget opslag for at afdække personkredsen i netvirksomhedernes direktioner og bestyrelser. Såfremt den indledende søgning i CVR og BIQ har godtgjort ejerskabsforbindelser mellem netvirksomhederne og mindst én elhandelsvirksomhed, er de forbundne virksomheder ligeledes slået op i CVR med henblik på at afdække personkredsen i direktioner og bestyrelser i de ejermæssigt forbundne elhandelsvirksomheder samt virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder.

Oplysningerne er herefter sammenføjet i en samlet oversigt indeholdende oplysninger om direktioner og bestyrelser for alle netvirksomheder med bevilling, eventuelle ejerskabsmæssigt forbundne elhandelsvirksomheder, samt virksomheder, der forbinder netvirksomheden med elhandelsvirksomheden. Visse netvirksomheder har forbindelser til mere end én elhandelsvirksomhed. I disse tilfælde er eventuelle personsammenfald mellem virksomhedernes ledelser og bestyrelser behandlet og sammenlignet enkeltvist.

Herefter er oplysningerne sammenholdt for at afdække forskellige former for person-sammenfald, herunder eventuelle personsammenfald, der er i strid med de gældende habilitetskrav.

RESULTATER

I det følgende gennemgås resultaterne for så vidt angår de virksomheder, der er omfattet af § 45 i lov om elforsyning. Dernæst gennemgås tendenser for virksomheder, der enten er undtaget af reglerne i medfør af § 45, stk. 3, eller som ikke indgår i koncernforbindelser med elhandelsvirksomheder.

NETVIRKSOMHEDER MED FLERE END 100.000 TILSLUTTEDE FORBRUGERE OG KONCERNFORBINDELSER TIL ELHANDELSVIRKSOMHED

Otte af de 25 identificerede koncernforbundne netvirksomheder har mere end 100.000 tilsluttede forbrugere opgjort som mængden af tilsluttede aftagenumre i Energinets Datahub, jf. boks 1.

BOKS 1 | NETVIRKSOMHEDER OMFATTET AF HABILITETSKRAVENE

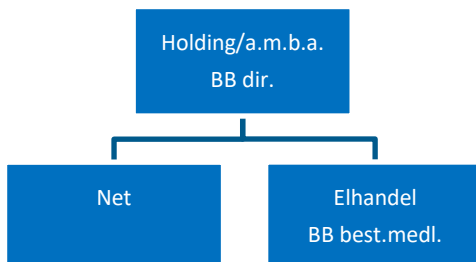
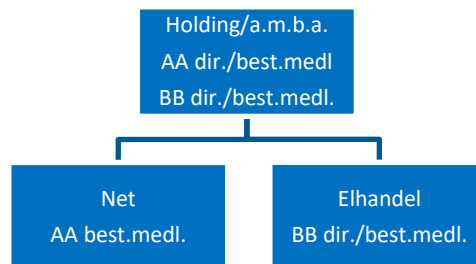
- Radius Elnet A/S,
- N1 A/S,
- Cerius A/S,
- Evonet A/S,
- Konstant Net A/S,
- Vores elnet A/S,
- TREFOR EL-NET A/S
- Dinel A/S

En gennemgang af de registrerede oplysninger viser, at netvirksomhederne lever op til habilitetskravene i § 45, stk. 1 og 2, i lov om elforsyning. Således varetager direktionen

i disse ingen ledelsesposter i en koncernforbunden elhandelsvirksomhed eller i en koncernforbunden virksomhed, der direkte eller indirekte ejer en elhandelsvirksomhed, ligesom ingen af bestyrelsesmedlemmerne deltager i den daglige drift af en elhandelsvirksomhed.

Én ud af de otte netvirksomheder indgår i en koncern med en sammensætning af direktion og bestyrelse, der hverken indeholder personsammenfald eller ”koncerninterne forbindelser”.

Hos fem netvirksomheder er både netvirksomheden og den koncernforbundne elhandelsvirksomhed repræsenteret i en virksomhed, der direkte eller indirekte ejer både netvirksomheden og elhandelsvirksomheden, jf. tabel 2. Således er ét bestyrelsesmedlem i hver af disse fem netvirksomheder direktør eller bestyrelsesmedlem i en koncernforbunden virksomhed, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheden. I samme virksomhed er ét bestyrelsesmedlem eller en direktør i de koncernforbundne elhandelsvirksomheder også direktør eller bestyrelsesmedlem.

I yderligere to netvirksomheder er ét bestyrelsesmedlem i den koncernforbundne elhandelsvirksomhed også direktør i en koncernforbunden virksomhed, der direkte eller indirekte ejer netvirksomheden, jf. tabel 2.

De pågældende ”koncerninterne forbindelser” mellem ledelsen og bestyrelsen i koncernforbundne netvirksomheder og elhandelsvirksomheder samt i virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder, er i overensstemmelse med de gældende habilitetskrav. Der gælder således ikke et forbud for bestyrelsesmedlemmer i netvirksomheder mod at deltage i ledelsen af en virksomhed, der ejer en elhandelsvirksomhed, ligesom elhandelsvirksomhedernes ledelsesforhold ikke er omfattet af habilitetskravene i § 45 i lov om elforsyning.

TABEL 2 | OBSERVATIONER I NETVIRKSOMHEDER MED FLERE END 100.000 TILSLUTTEDE FORBRUGERE, KONCERNFORBUNDNE

"Koncerninterne forbindelser"	Netvirksomheder
	N1 A/S
Repræsentanter fra netvirksomheden og elhandelsvirksomheden mødes i en koncernforbunden virksomhed, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheden.	Cerius A/S Konstant Net A/S TREFOR EL-NET A/S Dinel A/S
Bestyrelsesmedlem i elhandelsvirksomheden er repræsenteret i direktionen af en virksomhed, der ejer netvirksomheden.	Radius Elnet A/S Vores Elnet A/S
Ingen.	Evonet A/S

Kilde: CVR og BIQ.

Note: Se samlet oversigt i bilag 1, tabel 1.

NETVIRKSOMHEDER MED FÆRRE END 100.000 TILSLUTTEDE FORBRUGERE OG KONCERNFORBINDELSER TIL ELHANDELSVIRKSOMHED

17 af de 25 identificerede koncernforbundne netvirksomheder har færre end 100.000 tilsluttede forbrugere opgjort som mængden af tilsluttede aftagenumre i Energinets Datahub, jf. **boks 2**. De er derfor undtaget fra kravet om ledelsens og bestyrelsens habilitet.

BOKS 2 | NETVIRKSOMHEDER UNDTAGET FRA HABILITETSKRAVENE MED KONCERNFORBINDELSER TIL ELHANDELSVIRKSOMHED

- Elnet Øst A/S
- Elinord A/S
- Veksel A/S
- Ravdex A/S
- El-net Randers A/S
- El-net Hillerød A/S
- El-net Kongerslev A/S
- Elnet Zealand A/S
- Hjerting Transformatorforening
- Elektrus A/S
- Flow Elnet A/S
- Forsyning Elnet A/S
- Net8800 A/S
- Aars-Hornum Net A/S
- L-Net A/S
- Thy-Mors Energi Elnet
- Noe Net A/S

I alle 17 netvirksomheder er der konstateret omfattende personsammenfald mellem ledelsen og/eller bestyrelsen i netvirksomheden, elhandelsvirksomheden og de virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheden, jf. tabel 3.

I 12 netvirksomheder er direktøren eller driftslederen i netvirksomheden ligeledes direktør i elhandelsvirksomheden og den eller de virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheden. I 10 af disse er samtlige bestyrelsesmedlemmer i netvirksomheden samtidigt bestyrelsesmedlemmer i de andre koncernforbundne virksomheder, hvormed der i disse 10 virksomheder er fuldstændigt personsammenfald mellem direktioner og bestyrelser i de koncernforbundne virksomheder. I én netvirk-

somhed er samtlige bestyrelsesmedlemmer repræsenteret i koncernens andre undersøgte virksomheder. I den sidste af disse netvirksomheder er ni ud af 11 bestyrelsesmedlemmer samtidig bestyrelsesmedlemmer i koncernens andre undersøgte virksomheder.

I tre andre netvirksomheder er alle bestyrelsesmedlemmer i netvirksomheden repræsenteret i elhandelsvirksomheden og/eller den eller de virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheden, enten som direktør eller bestyrelsesmedlem. Samtidig er der i disse tre netvirksomheder et mindre personsammenfald med en anden concernforbunden elhandelsvirksomhed og den eller de virksomheder, der ejer elhandelsvirksomheden.

I én netvirksomhed sidder to ud af tre bestyrelsesmedlemmer samtidig i elhandelsvirksomhedens bestyrelse sammen med et bestyrelsesmedlem, der tillige er direktør i den virksomhed, der ejer elhandelsvirksomheden.

I én netvirksomhed er halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne i netvirksomheden repræsenteret i elhandelsvirksomheden og/eller den virksomhed, der ejer elhandelsvirksomheden, enten som direktør eller i bestyrelsen.

TABEL 3 | PERSONSAMMENFALD, NETVIRKSOMHEDER MED FÆRRE END 100.000 TILSLUTTEDE FORBRUGERE, KONCERNFORBUNDNE

Type af personsammenfald	Netvirksomhed
Identisk direktion/driftsledelse og bestyrelse.	Elinord A/S
	Veksel A/S
	Elnet Zealand A/S
	Forsyning Elnet A/S
	Net8800 A/S
	Aars-Hornum Net A/S
	L-Net A/S
	Thy-Mors Energi Elnet A/S
	NOE Net A/S
	Hjerting Transformatorforening
	Identisk direktion og delvis identisk bestyrelse.
Flow Elnet A/S	
Hele bestyrelsen i netvirksomheden er repræsenteret i elhandelsvirksomheden og/eller den eller de virksomheder, der direkte eller indirekte ejer denne.	EI-Net Øst A/S
	Ravdex A/S
	EI-Net Randers A/S (Verdo Go Green A/S)
Halvdelen af bestyrelsen i netvirksomheden er repræsenteret i elhandelsvirksomheden og/eller den eller de virksomheder, der direkte eller indirekte ejer denne.	EI-Net Kongerslev A/S (Verdo Go Green A/S)
	EI-Net Hillerød A/S (Verdo Go Green A/S)

Kilde: CVR, BIQ og virksomhedernes oplysninger.

Note: Der er desuden konstateret mindre personsammenfald mellem på den ene side EI-Net Randers A/S, EI-Net Kongerslev A/S og EI-Net Hillerød A/S og på den anden side Midtjysk Elhandel A/S som concernforbundet elhandelsvirksomhed. Se samlet oversigt i bilag 1, tabel 2.

NETVIRKSOMHEDER UDEN KONCERNFORBINDELSER TIL ELHANDELSVIRKSOMHED

Blandt de resterende 17 netvirksomheder, der ikke er koncernforbundne med mindst én elhandelsvirksomhed, er 11 ejermæssigt forbundet med en elhandelsvirksomhed. Disse 11 netvirksomheder ejer enten selv anparter i en elhandelsvirksomhed eller er helt eller delvist ejet af en virksomhed, der direkte eller indirekte ejer anparter i elhandelsvirksomheden. Disse 11 netvirksomheders ejerskabsmæssige forbindelser og eventuelle personsammenfald fremgår af bilag 1, tabel 3.

Ud over de 11 netvirksomheder, har ni netvirksomheder med koncernforbindelser til en elhandelsvirksomhed tillige ejerskabsmæssige forbindelser til andre elhandelsvirksomheder, uden at disse forbindelser kan betegnes som koncernforbindelser.

Der er således i alt 20 netvirksomheder med ejerskabsforbindelser til elhandelsvirksomheder, der ikke kan betegnes som koncernforbundne, jf. boks 3.

BOKS 3 | NETVIRKSOMHEDER UDEN KONCERNFORBINDELSE TIL ELHANDELSVIRKSOMHEDER

- Nord Energi Net A/S
- RAH-Net A/S
- Ikast El Net A/S
- GEV Elnet A/S
- Videbæk Elnet A/S
- Tarm Elværk Net A/S
- Sunds Elforsyning
- Vildbjerg Elværk A.M.B.A.
- Hurup Elværk Net A/S
- Kibæk Elværk A.M.B.A.
- Vestjyske Net 60kv A/S
- N1 A/S (Energi Danmark A/S)
- Cerius A/S (Energi Danmark A/S)
- Konstant Net A/S (Energi Danmark A/S)
- TREFOR EL-NET A/S (Energi Danmark A/S)
- Elektrus A/S (Scanenergi A/S)
- Forsyning Elnet A/S (Scanenergi A/S)
- L-Net A/S (Scanenergi A/S)
- Thy-Mors Energi Elnet A/S (Goenergi A/S og Scanenergi A/S)
- Hjerting Transformatorforening
amba (Samstrøm A/S)

I alle disse netvirksomheder er der konstateret personsammenfald i varierende omfang i de ejermæssigt forbundne elhandelsvirksomheder og virksomheder, der direkte eller indirekte er ejermæssigt forbundne med elhandelsvirksomheder.

Blandt disse kan nævnes et tilfælde, hvor to virksomheder, der er koncernforbundne med hver sin netvirksomhed, ejer en elhandelsvirksomhed med hver 33,33-49,99 %. Direktøren og to bestyrelsesmedlemmer i den ene koncerns netvirksomhed er henholdsvis direktør og bestyrelsesmedlemmer i elhandelsvirksomheden. Samtidig er direktøren og ét bestyrelsesmedlem i den anden koncerns netvirksomhed bestyrelsesmedlemmer i samme elhandelsvirksomhed. Endelig har en tredje netvirksomhed via de to ovennævnte koncerner ejermæssig forbindelse til samme elhandelsvirksomhed. To bestyrelsesmedlemmer i den tredje netvirksomhed er henholdsvis direktør og bestyrelsesmedlem i elhandelsvirksomheden.

Sidstnævnte netvirksomhed er desuden via fire netvirksomheder ejermæssigt forbundet med en anden elhandelsvirksomhed. Seks ud af syv bestyrelsesmedlemmer i netvirksomheden er bestyrelsesmedlemmer i denne elhandelsvirksomhed.

I flere tilfælde foreligger der begrænset personsammenfald ved, at en direktør eller et bestyrelsesmedlem i en netvirksomhed ligeledes er bestyrelsesmedlem i en elhandelsvirksomhed, som netvirksomheden har en ejermæssig forbindelse til.

KONKLUSION

De gældende regler om funktionel adskillelse har til formål at sikre, at netvirksomhedernes ledelse og bestyrelse handler uafhængigt af særinteresser, herunder kommercielle aktiviteter i andre koncernforbundne virksomheder. Derved sikres, at ledelsen og bestyrelsen kan varetage den daglige drift og opgaver af strategisk, ledelsesmæssig og kontrolmæssig karakter i bedste interesse for netvirksomheden.

Forsyningstilsynets gennemgang af oplysninger i CVR, BIQ og virksomhedernes tilvejebragte informationer om direktioner og bestyrelser i netvirksomheder, elhandelsvirksomheder og virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder, giver ingen indikation af, at de gældende habilitetskrav er blevet overtrådt.

Undersøgelsen afdækker imidlertid varierende grader af personsammenfald og "koncerninterne forbindelser" mellem net- og elhandelsvirksomheder og den eller de virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheden, der kan så tvivl om, hvorvidt de gældende krav sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter.

Således er der konstateret forskellige "koncerninterne forbindelser" i syv af de otte netvirksomheder, der er omfattet af habilitetskravene. Herunder er bestyrelsesmedlemmer i en netvirksomhed i fem tilfælde repræsenteret i en virksomhed, der direkte eller indirekte ejer en elhandelsvirksomhed, og hvor der samtidig sidder et bestyrelsesmedlem eller en direktør fra den koncernforbundne elhandelsvirksomhed.

For så vidt angår de koncernforbundne netvirksomheder, som ikke er omfattet af habilitetskravene ved at have færre end 100.000 tilsluttede forbrugere, ses omfattende personsammenfald mellem de koncernforbundne netvirksomheder, elhandelsvirksomheder og virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder.

I over halvdelen af disse tilfælde er personsammenfaldet fuldstændigt, således at direktøren og alle bestyrelsesmedlemmerne har identiske positioner i koncernens elhandelsvirksomhed samt de virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheden. I de øvrige tilfælde ses der omfattende personsammenfald mellem bestyrelser og direktioner i de undersøgte koncernforbundne virksomheder.

Endelig er der konstateret personsammenfald i varierende omfang mellem netvirksomheder og elhandelsvirksomheder i samtlige tilfælde, hvor netvirksomheden har ejermæssig forbindelse til en elhandelsvirksomhed, uden der er tale om en koncernforbindelse.

Forsyningstilsynet konkluderer, at en gennemgang af de registrerede oplysninger ikke viser indikationer på, at de gældende habilitetskrav er blevet overtrådt. Dog konkluderer Forsyningstilsynet, at den eksisterende regulering af habilitet i § 45 i lov om elforsyning kun i begrænset omfang sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og de konkurrenceudsatte aktiviteter i koncerner, der indeholder netvirksomheder. Det kan således ikke udelukkes, at de observerede personsammenfald og ”koncerninterne forbindelser” kan føre til, at der i den enkelte netvirksomhed eller i virksomheder, der ejer denne, træffes beslutninger, som tilgodeser andre kommercielle særinteresser end netvirksomhedens drift med videre. Dette underbygges yderligere af, at der ikke umiddelbart ses at være indført specifikke krav til netvirksomhedernes håndtering af de interessekonflikter, der måtte opstå for direktion og bestyrelse i relation til de konkurrenceudsatte aktiviteter i lov om elforsyning eller regler udstedt i medfør heraf.

BILAG 1: OVERSIGT OVER NETVIRKSOMHEDER OG KONCERNFORBUNDNE ELHANDELSVIRKSOMHEDER (PR. 1. MARTS 2019)
TABEL 1 | NETVIRKSOMHEDER MED MERE END 100.000 TILSLUTTEDE FORBRUGERE

Netvirksomheder	Virksomhed, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomhed	Elhandelsvirksomhed	Personsammenfald	Antal aftagenumre
Radius Elnet A/S	Ørsted A/S Finansministeriet (ej data)	Ørsted Salg og Service A/S	Ét bestyrelsesmedlem i Ørsted Salg og Service A/S er øko. direktør i Ørsted A/S.	1.016.444
N1 A/S	Eniig Holding A/S Eniig a.m.b.a. (nu Norlys a.m.b.a.)	Eniig Energi A/S	Ét bestyrelsesmedlem i N1 A/S er bestyrelsesmedlem i Eniig Holding A/S. Samtidig er direktøren i Eniig Energi A/S direktør i Eniig Holding A/S. Alle ni bestyrelsesmedlemmer i N1 A/S er bestyrelsesmedlemmer i Eniig a.m.b.a. Samtidig er direktøren og ét bestyrelsesmedlem i Eniig Energi A/S direktører i Eniig a.m.b.a.	400.520
	Energi Nord Holding A/S/ Eniig Holding A/S Eniig a.m.b.a. (nu Norlys a.m.b.a.)	Energi Danmark A/S ¹ (ikke-koncernforbunden)	Ét bestyrelsesmedlem i N1 A/S er bestyrelsesmedlem i Eniig Holding A/S. Samtidig er ét bestyrelsesmedlem i Energi Danmark A/S bestyrelsesmedlem i Eniig Holding A/S. Alle ni bestyrelsesmedlemmer i N1 A/S er bestyrelsesmedlemmer i Norlys a.m.b.a. Samtidig er ét bestyrelsesmedlem i Energi Danmark A/S adm. direktør i Norlys a.m.b.a.	
Cerius A/S	SEAS-NVE Holding A/S SEAS-NVE a.m.b.a.	SEAS-NVE-Strømmen A/S	Ét bestyrelsesmedlem i Cerius A/S er adm. direktør og bestyrelsesmedlem i SEAS-NVE Holding A/S. Samtidig er ét bestyrelsesmedlem i SEAS-NVE-Strømmen øko. direktør i SEAS-NVE Holding A/S.	392.014
	SEAS-NVE a.m.b.a. SEAS-NVE-Strømmen A/S	Energi Danmark A/S ¹ (ikke-koncernforbunden)	Ét bestyrelsesmedlem i Cerius A/S er direktør i SEAS-NVE a.m.b.a. Ét bestyrelsesmedlem i Cerius A/S er bestyrelsesmedlem i Energi Danmark A/S og direktør i SEAS NVE amba.	
Evonet A/S	Syd Energi Holding A/S	Syd Energi Salg A/S	-	322.014

Andelsselskabet af 5. november				
Konstant Net A/S	NRGI a.m.b.a.	NRGI Elsalg A/S	Ét bestyrelsesmedlem i Konstant Net er direktør i NRGI amba. Samtidig er ét bestyrelsesmedlem i alle fire elhandelsvirksomheder adm. direktør i NRGI a.m.b.a.	
	NRGI Elsalg A/S	Gul Strøm A/S		
	NRGI a.m.b.a.	Energiselskabet Natur Energi A/S		
	NRGI a.m.b.a.	Energi Danmark A/S ¹ (ikke-koncernforbunden)	225.922	
Vores elnet A/S	Energi Fyn Holding A/S Energi Fyn a.m.b.a.	Energi Fyn Handel A/S	Ét bestyrelsesmedlem i Energi Fyn Handel A/S er direktør i Energi Fyn Holding A/S og Energi Fyn a.m.b.a.	205.076
TREFOR EL-NET A/S	Ewii A/S	Ewii Energi A/S	Fem ud af seks bestyrelsesmedlemmer i TREFOR EL-NET A/S er bestyrelsesmedlemmer i Ewii S/I. Samtidig er ét bestyrelsesmedlem i Ewii Energi A/S direktør i Ewii S/I.	
	Ewii S/I			
	Ewii Energi A/S	Energi Danmark A/S ¹ (ikke-koncernforbunden)		
	Ewii A/S		139.781	
	Ewii S/I			
Dinel A/S	AURA Energi a.m.b.a.	AURA EL-HANDEL A/S	Ét bestyrelsesmedlem i Dinel A/S er bestyrelsesmedlem i AURA Energi a.m.b.a. Samtidig er to bestyrelsesmedlemmer i AURA EL-HANDEL A/S bestyrelsesmedlemmer i AURA Energi a.m.b.a.	105.177

Kilde: Erhvervsstyrelsens CVR-register.

Note: Hvor andet ikke er anført i en note er de nævnte virksomheder koncernforbundne med det angivne moder-/holdingselskab som ultimativ ejer.

¹ Energi Danmark A/S er ejet af NRGI amba med 20-24,99 %, SEAS-NVE Strømmen A/S med 10-14,99%, Energi Nord Holding A/S med 15-19,99%, EWII Energi A/S med 15-19,99% og SEAS NVE amba med 25-33,32%. Energi Danmark A/S er derfor ikke koncernforbundet med nogen netvirksomheder.

TABEL 2 | NETVIRKSOMHEDER MED FÆRRE END 100.000 TILSLUTTEDE FORBRUGERE, KONCERNFORBUNDNE

Netvirksomheder	Virksomhed, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomhed	Elhandelsvirksomhed	Personsammenfald	Antal aftage-numre
EI-Net Øst A/S	Bornholms Energi og Forsyning Holding A/S Bornholms Regionskommune (ej data)	Bornholms Energi A/S	Ét bestyrelsesmedlem i EI-Net Øst A/S er adm. direktør i Bornholms Energi og Forsyning Holding A/S og Bornholms Energi A/S. Ét bestyrelsesmedlem i EI-Net Øst A/S er direktør i Bornholms Energi og Forsyning Holding A/S. Ét bestyrelsesmedlem i EI-Net Øst A/S er bestyrelsesmedlem i Bornholms Energi og Forsyning Holding A/S og Bornholms Energi A/S.	28.650
Elinord A/S	Frederikshavn Forsyning A/S Frederikshavn Kommune (ej data)	Frederikshavn Elhandel A/S	Direktøren i Elinord A/S er direktør i Frederikshavn Elhandel A/S og Frederikshavn Forsyning A/S. Samtidig er alle seks bestyrelsesmedlemmer i Elinord A/S er bestyrelsesmedlemmer i Frederikshavn Elhandel A/S og Frederikshavn Forsyning A/S.	22.139
Veksel A/S	Fonden Langelands Elforsyning	Ø/Strøm A/S	Direktøren i Veksel A/S er direktør i Ø/Strøm A/S og Fonden Langelands Elforsyning. Samtidig er alle syv bestyrelsesmedlemmer er bestyrelsesmedlemmer i Ø/Strøm A/S og Fonden Langelands Elforsyning.	12.371
Ravdex A/S	Nef Fonden	Nef Strøm A/S	Ét bestyrelsesmedlem i Ravdex A/S er bestyrelsesmedlem i nef Strøm A/S og direktør i nef Fonden. De øvrige otte bestyrelsesmedlemmer i Ravdex A/S er samtidig bestyrelsesmedlemmer i nef Strøm A/S og nef Fonden.	16.278
EI-net Randers A/S	Verdo A/S ² Verdo S/I	Verdo Go Green A/S Midtjysk Elhandel A/S	Ét bestyrelsesmedlem i EI-net Randers A/S er samtidig bestyrelsesmedlem i Verdo Go Green A/S og direktør i Verdo A/S og Verdo S/I. De øvrige to bestyrelsesmedlemmer i EI-net Randers A/S er samtidig bestyrelsesmedlemmer Verdo Go Green A/S. Direktøren i EI-net Randers A/S er bestyrelsesmedlem i Midtjysk Elhandel A/S. Ét bestyrelsesmedlem i EI-net Randers A/S er bestyrelsesmedlem i Midtjysk Elhandel A/S og direktør i Verdo A/S og Verdo S/I.	41.222
EI-net Hillerød A/S	Verdo A/S ²	Verdo Go Green A/S	Ét bestyrelsesmedlem i EI-net Hillerød A/S er bestyrelsesmedlem i Verdo Go Green A/S og direktør i Verdo A/S og Verdo S/I.	14.834

	Verdo S/I		To bestyrelsesmedlemmer er bestyrelsesmedlemmer i Verdo Go Green A/S.	
		Midtysk Elhandel A/S	Direktøren i El-net Hillerød A/S er bestyrelsesmedlem i Midtjysk Elhandel A/S. Ét bestyrelsesmedlem i El-net Hillerød A/S er bestyrelsesmedlem i Midtjysk Elhandel A/S og direktør i Verdo A/S og Verdo S/I.	
El-net Kongerslev A/S	Verdo A/S ² Verdo S/I	Verdo Go Green A/S	Ét bestyrelsesmedlem i El-net Kongerslev A/S er bestyrelsesmedlem i Verdo Go Green A/S og direktør i Verdo A/S og Verdo S/I. De øvrige to bestyrelsesmedlemmer i El-net Kongerslev A/S er bestyrelsesmedlemmer i Verdo Go Green A/S.	867
		Midtysk Elhandel A/S	Direktøren i El-net Kongerslev A/S er bestyrelsesmedlem i Midtjysk Elhandel A/S. Ét bestyrelsesmedlem i El-net Kongerslev A/S er bestyrelsesmedlem i Midtjysk Elhandel A/S og direktør i Verdo A/S og Verdo S/I.	
Elnet Zealand A/S	SK Forsyning A/S Slagelse Kommune (ej data)	SK Energisalg A/S	Adm. direktør og direktør i Elnet Zealand A/S er hhv. adm. direktør og direktør i SK Energisalg A/S og SK Forsyning A/S. Alle 15 bestyrelsesmedlemmer er bestyrelsesmedlemmer i SK Energisalg A/S og SK Forsyning A/S.	25.934
Elektrus A/S	Forsyning Helsingør A/S Helsingør Kommune (ej data)	Forsyning Helsingør Elhandel A/S	Direktøren i Elektrus A/S er direktør i Forsyning Helsingør Elhandel A/S og Forsyning Helsingør A/S. Tre bestyrelsesmedlemmer i Elektrus A/S er bestyrelsesmedlemmer i Forsyning Helsingør Elhandel A/S og Forsyning Helsingør A/S. Fem andre bestyrelsesmedlemmer i Elektrus A/S er bestyrelsesmedlemmer i Forsyning Helsingør A/S.	18.959
		Scanenergi A/S ³ (ikke-koncernforbunden)	Direktøren i Elektrus A/S er bestyrelsesmedlem i Scanenergi A/S Scanenergi Holding A/S og direktør i Forsyning Helsingør A/S.	
Flow Elnet A/S	SEF A/S Fonden Sydfyns Elforsyning	SEF Energi A/S	Direktøren i Flow Elnet A/S er direktør i SEF Energi A/S, SEF A/S og Fonden Sydfyns Elforsyning. Ni ud af 11 bestyrelsesmedlemmer i Flow Elnet A/S er bestyrelsesmedlemmer i SEF Energi A/S og SEF A/S og Fonden Sydfyns Elforsyning.	31.855
Forsyning Elnet A/S	Struer Energi Holding A/S Struer Kommune (ej data)	Struer Energi Handel A/S	Direktøren i Forsyning Elnet A/S er direktør i Struer Energi Handel A/S og Struer Energi Holding A/S. Alle 10 bestyrelsesmedlemmer er bestyrelsesmedlemmer i Struer Energi Handel A/S og Struer Energi Holding A/S.	6.251
		Scanenergi A/S ³ (ikke-koncernforbunden)	Direktøren i Forsyning Elnet A/S er bestyrelsesmedlem i Scanenergi A/S og Scanenergi Holding A/S og direktør i Struer Energi Holding A/S.	

Net8800 A/S	Energi Viborg A/S Viborg Kommune (ej data)	Energi Viborg Strøm A/S	Direktøren i Net8800 A/S er direktør i Energi Viborg Strøm A/S og Energi Viborg A/S. Alle fem bestyrelsesmedlemmer er bestyrelsesmedlemmer i Energi Viborg Strøm A/S og Energi Viborg A/S.	20.846
Aars-Hornum Net A/S	Aars Hornum EI-Forsyning a.m.b.a.	Vesthimmerlands EI-forsyning A/S	Direktøren i Aars-Hornum Net A/S er direktør i Vesthimmerlands EI-forsyning A/S og Aars Hornum AI-Forsyning a.m.b.a. Alle fem bestyrelsesmedlemmer er bestyrelsesmedlemmer i Vesthimmerlands EI-forsyning A/S og Aars Hornum AI-Forsyning a.m.b.a.	4.483
L-Net A/S	Vestforsyning Erhverv A/S Vestforsyning A/S Holstebro Kommune (ej data)	Vestforsyning Service A/S	Direktøren i L-net A/S er direktør i Vestforsyning Service A/S, Vestforsyning Erhverv A/S og Vestforsyning A/S. Alle 11 bestyrelsesmedlemmer er bestyrelsesmedlemmer i Vestforsyning Service A/S, Vestforsyning Erhverv A/S og Vestforsyning A/S.	19.594
		Scanenergi A/S ³ (ikke-koncernforbunden)	Direktøren i L-Net A/S er bestyrelsesmedlem i Scanenergi A/S og Scanenergi Holding A/S og direktør i Vestforsyning Erhverv A/S og Vestforsyning A/S.	
Thy-Mors Energi Elnet A/S		Thy-Mors Energi Handel A/S	Direktøren i Thy-Mors Energi Elnet A/S er direktør i Thy-Mors Energi Handel A/S, Thy-Mors Energi Holding A/S og Thy-Mors Energi a.m.b.a. Alle ni bestyrelsesmedlemmer er bestyrelsesmedlemmer i Thy-Mors Energi Handel A/S, Thy-Mors Energi Holding A/S og Thy-Mors Energi a.m.b.a.	44.095
	Thy-Mors Energi Holding A/S			
	Thy-Mors Energi a.m.b.a.	Scanenergi A/S ³ (ikke-koncernforbunden)	Direktøren i Thy-Mors Energi Elnet A/S, Thy-Mors Energi Holding A/S og Thy-Mors Energi a.m.b.a. er bestyrelsesmedlem i Scanenergi A/S og Scanenergi Holding A/S.	
	Thy-Mors Energi Handel A/S	Goenergi A/S ⁴ (ikke-koncernforbunden)	Direktøren i Thy-Mors Energi Elnet A/S, Thy-Mors Energi Handel A/S, Thy-Mors Energi Holding A/S og Thy-Mors Energi a.m.b.a. er bestyrelsesmedlem i Goenergi A/S.	
	Thy-Mors Energi Holding A/S		Ét bestyrelsesmedlem i Thy-Mors Energi Elnet A/S, Thy-Mors Energi Handel A/S, Thy-Mors Energi Holding A/S og Thy-Mors Energi a.m.b.a. er bestyrelsesmedlem i Goenergi A/S.	
	Thy-Mors Energi a.m.b.a.			
NOE Net A/S	Jysk Energi Holding A/S Jysk Energi (NOE) a.m.b.a.	Jysk Energi A/S	Direktøren i NOE Net A/S er direktør i Jysk Energi A/S og Jysk Energi Holding A/S. Alle syv bestyrelsesmedlemmer er bestyrelsesmedlemmer i Jysk Energi A/S, Jysk Energi Holding A/S og Jysk Energi (NOE) a.m.b.a.	29.996
Hjerting Transformatorforening		Hjerting Elforsyning ApS	Driftsleder i Hjerting Transformatorforening er direktør i Hjerting Elforsyning ApS.	3.057

Alle fem bestyrelsesmedlemmer i Hjerting Transformatorforening er bestyrelsesmedlemmer i Hjerting Elforsyning ApS.

Samstrøm A/S⁵
(ikke-koncernforbunden)

Ét bestyrelsesmedlem i Hjerting Transformatorforening er bestyrelsesmedlem i Samstrøm A/S.

Kilde: Erhvervsstyrelsens CVR-register og virksomhedernes hjemmesider.

Note: Hvor andet ikke er anført i en note er de nævnte virksomheder koncernforbundne med det angivne moder-/holdingselskab som ultimativ ejer.

² Verdo A/S ejer de tre netvirksomheder EI-Net Randers A/S, EI-Net Hillerød A/S og EI-Net Kongerslev A/S. Den samlede mængde tilsluttede forbrugere overstiger ikke 100.000, hvorfor virksomhederne er undtaget reglerne om habilitet, jf. § 45, stk. 3, i lov om elforsyning.

³ Scanenergi A/S ejes blandt andre af Struer Energi Holding med 5-9,99 %, Elektrus A/S 10-14,99 %, Vestforsyning Erhverv med 15-19,99 % og Thy-Mors Energi Holding med 20-24,99 % og er ikke koncernforbundet med disse.

⁴ Goenergi A/S ejes af blandt andre Thy-Mors Energi Holding A/S med 33,33-49,99% og RAH Holding A/S med 33,33-49,99%.

⁵ Samstrøm A/S ejes af blandt andre Hjerting Transformatorforening amba med 5-9,99%.

TABEL 3 | NETVIRKSOMHEDER, DER HAR EJERMÆSSIG FORBINDELSE TIL ELHANDELSVIRKSOMHED, DER IKKE KAN BETEGNES SOM KONCERNFORBUNDNE

Netvirksomhed	Bemærkninger om ejerskabsforhold og personsammenfald	Antal aftage- numre
Nord Energi Net A/S	<p>Nord Energi Net A/S ejes af Nord Energi a.m.b.a. Nord Energi a.m.b.a. ejer elhandelsvirksomheden Energi Energi A/S med 25-33,32 %, hvorfor elnet- og handelsvirksomhederne ikke er koncernforbundne.</p> <p>Direktøren i Nord Energi Net A/S er direktør i Nord Energi a.m.b.a. Samtidig er alle syv bestyrelsesmedlemmer også bestyrelsesmedlemmer i Nord Energi a.m.b.a.</p> <p>Ét bestyrelsesmedlem i Nord Energi Net A/S er bestyrelsesmedlem i Energi Energi A/S.</p>	96.736
RAH-Net A/S	<p>RAH-Net A/S ejes af RAH Holding A/S, der ejes af Ringkøbing Amts Højspændingsforsyning a.m.b.a. RAH Holding A/S ejer elhandelsvirksomheden Goenergi A/S med 33,33-49,99 % hvorfor elnet- og handelsvirksomhederne ikke er koncernforbundne.</p> <p>Direktøren i RAH-Net A/S er direktør i Goenergi A/S og RAH Holding A/S.</p> <p>To bestyrelsesmedlemmer i RAH-Net A/S er bestyrelsesmedlemmer i Goenergi A/S.</p> <p>Yderligere ét bestyrelsesmedlem i RAH-NET A/S er bestyrelsesmedlem i Goenergi A/S, RAH Holding A/S og Ringkøbing Amts Højspændingsforsyning a.m.b.a.</p> <p>RAH-Net A/S ejes af RAH Holding A/S, der ejes af Ringkøbing Amts Højspændingsforsyning a.m.b.a. Ringkøbing Amts Højspændingsforsyning a.m.b.a. ejer Scanenergi Holding A/S med 20-24,99%, der ejer elhandelsvirksomheden Scanenergi A/S.</p> <p>RAH-Net A/S ejes desuden af Midtjyllands elektricitetsforsynings selskab a.m.b.a. med 25-33,32 %. Midtjyllands elektricitetsforsynings selskab ejer Scanenergi Holding A/S med 10-14,99 %, der ejer elhandelsvirksomheden Scanenergi A/S.</p> <p>Elnet- og handelsvirksomhederne er derfor ikke koncernforbundne.</p> <p>To bestyrelsesmedlemmer i RAH-Net A/S er bestyrelsesmedlemmer i Midtjyllands elektricitetsforsynings selskab a.m.b.a. Samtidig er adm. direktør i Midtjyllands elektricitetsforsynings selskab a.m.b.a. bestyrelsesmedlem i Scanenergi Holding A/S og Scanenergi A/S.</p> <p>Direktøren i RAH-Net A/S er bestyrelsesmedlem i Scanenergi A/S og Scanenergi Holding A/S.</p>	51.238

Ikast El Net A/S	Ikast El Net A/S ejes af Energi Ikast Holding A/S, der eje af Energi Ikast a.m.b.a. Energi Ikast Holding A/S ejer elhandelsvirksomheden Samstrøm A/S med 25-33,32 %, hvorfor elnet- og handelsvirksomhederne ikke er koncernforbundne. Direktøren i Ikast El Net A/S er direktør i Energi Ikast Holding A/S og Energi Ikast a.m.b.a. samt bestyrelsesmedlem i Samstrøm A/S	8.634
GEV Elnet A/S	GEV Elnet A/S ejes af GEV A/S, der ejes af Grindsted el- og varmegværk a.m.b.a. GEV A/S ejer elhandelsvirksomheden Samstrøm A/S med 20-24,99 %, hvorfor elnet- og handelsvirksomhederne ikke er koncernforbundne. Direktøren i GEV Elnet A/S er direktør i GEV A/S og Grindsted el- og varmegværk a.m.b.a. samt bestyrelsesmedlem i Samstrøm A/S. Alle syv bestyrelsesmedlemmer i GEV Elnet A/S er bestyrelsesmedlemmer i GEV A/S og Grindsted el- og varmegværk a.m.b.a.	4.881
Videbæk Elnet A/S	Videbæk Elnet A/S ejes af Videbæk Energiforsyning A/S, der ejes af Videbæk Energiforsyning a.m.b.a. Videbæk Energiforsyning a.m.b.a. ejer elhandelsvirksomheden Samstrøm A/S med 5-9,99 %, hvorfor elnet- og handelsvirksomheden ikke er koncernforbundne. Direktøren i Videbæk Elnet A/S og Videbæk Energiforsyning a.m.b.a. er bestyrelsesmedlem i Samstrøm A/S. Alle syv bestyrelsesmedlemmer i Videbæk Elnet A/S er også bestyrelsesmedlemmer i Videbæk Energiforsyning a.m.b.a.	2.359
Tarm Elværk Net A/S	Tarm Elværk Net A/S ejes af Tarm Elværk a.m.b.a. Tarm Elværk a.m.b.a. ejer elhandelsvirksomheden Samstrøm A/S med 5-9,99 %, hvorfor elnet- og handelsvirksomhederne ikke er koncernforbundne. Direktøren i Tarm Elværk Net A/S og Tarm Elværk a.m.b.a. er bestyrelsesmedlem i Samstrøm A/S. Alle fem bestyrelsesmedlemmer i Tarm Elværk Net A/S er også bestyrelsesmedlemmer i Tarm Elværk a.m.b.a.	2.332
Sunds Elforsyning	Sunds Elforsyning ejer Sunds Forsyning ApS. Sunds Forsyning ApS ejer elhandelsvirksomheden Samstrøm A/S med 5-9,99 %, hvorfor elnet- og handelsvirksomhederne ikke er koncernforbundne. Arbejdslederen i Sunds Elforsyning er bestyrelsesmedlem i Samstrøm A/S.	2.329
Vildbjerg Elværk a.m.b.a.	Vildbjerg Elværk a.m.b.a. ejer VTV EL ApS. VTV EL ApS ejer elhandelsvirksomheden Samstrøm A/S med 5-9,99 %, hvorfor elnet- og handelsvirksomhederne ikke er koncernforbundne. Driftslederen i Vildbjerg Elværk a.m.b.a. er bestyrelsesmedlem i Samstrøm A/S.	2.233
Hurup Elværk Net A/S	Hurup Elværk Net A/S ejes af Hurup Elværk a.m.b.a. Hurup Elværk a.m.b.a. ejer elhandelsvirksomheden Samstrøm A/S med 5-9,99 %, hvorfor elnet- og handelsvirksomhederne ikke er koncernforbundne.	1.859

	Direktøren i Hurup Elværk Net A/S og Hurup elværk a.m.b.a. er bestyrelsesmedlem i Samstrøm A/S. Alle fem bestyrelsesmedlemmer i Hurup Elværk Net A/S er også bestyrelsesmedlemmer i Hurup Elværk a.m.b.a.	
Kibæk Elværk a.m.b.a.	Kibæk Elværk a.m.b.a. ejer Kibæk Energi ApS. Kibæk Energi ApS ejer elhandelsvirksomheden Samstrøm A/S med 4,38 %, hvorfor elnet- og handelsvirksomhederne ikke er koncernforbundne. Ét bestyrelsesmedlem i Kibæk Elværk a.m.b.a. er bestyrelsesmedlem i Samstrøm A/S. Et andet bestyrelsesmedlem i Kibæk Elværk a.m.b.a. er direktør i Kibæk Energi ApS.	1.384
Vestjyske Net 60kv A/S	<p>1. Vestjyske Net 60kv A/S ejes af Ikast EI Net A/S med 5-9,99%. Ikast EI Net A/S ejes af Energi Ikast Holding A/S, der ejes af Energi Ikast a.m.b.a. Energi Ikast Holding A/S ejer Samstrøm A/S med 25-33,32%.</p> <p>Der er således ejermæssig forbindelse mellem Vestjyske Net 60kv A/S og Samstrøm A/S.</p> <p>Ét bestyrelsesmedlem i Vestjyske Net 60kv A/S er bestyrelsesmedlem i Samstrøm A/S. Et andet bestyrelsesmedlem i Vestjyske Net 60kv A/S er direktør i Energi Ikast Holding A/S og Energi Ikast a.m.b.a. samt bestyrelsesmedlem i Samstrøm A/S.</p> <p>2. Vestjyske Net 60kv A/S ejes af RAH-NET A/S med 20-24,99%.</p> <p>RAH-NET A/S ejes af RAH-Holding A/S med 66,67-89,99%, der ejes af Ringkøbing Amts Højspændingsforsyning a.m.b.a. RAH-Holding A/S ejer Goenergi A/S med 33,33-49,99%. Ringkøbing Amts Højspændingsforsyning a.m.b.a. ejer Scanenergi Holding A/S med 20-24,99%. Scanenergi Holding A/S ejer Scanenergi A/S med 100%.</p> <p>RAH-NET A/S ejes desuden af Midtjyllands Elektricitetsforsyningselskab a.m.b.a. med 25-33,32%. Midtjyllands Elektricitetsforsyningselskab a.m.b.a. ejer Scanenergi Holding A/S med 10-14,99%. Scanenergi Holding A/S ejer Scanenergi A/S med 100%.</p> <p>Via RAH-NET A/S er der således ejermæssig forbindelse mellem på den ene side Vestjyske Net 60kv A/S og på den anden side Goenergi A/S og Scanenergi A/S.</p> <p>For så vidt angår Goenergi A/S er ét bestyrelsesmedlem i Vestjyske Net 60 kv A/S direktør i Goenergi A/S og RAH Holding A/S. To bestyrelsesmedlemmer i Goenergi A/S er desuden bestyrelsesmedlemmer i RAH Holding A/S og Ringkøbing Amts Højspændingsforsyning a.m.b.a.</p> <p>Hvad angår Scanenergi A/S er seks ud af syv bestyrelsesmedlemmer i Vestjyske Net 60 kv A/S også bestyrelsesmedlemmer i Scanenergi Holding A/S og Scanenergi A/S. Den adm. direktør i Midtjyllands Elektricitetsforsynings selskab a.m.b.a. er desuden bestyrelsesmedlem i Scanenergi Holding A/S og Scanenergi A/S.</p>	1

3. Vestjyske Net 60kv A/S ejes af Forsyning Elnet A/S med 5-9,99%. Forsyning Elnet A/S ejes af Struer Energi Holding A/S med 100%. Struer Energi Holding A/S ejer Struer Energi Handel A/S med 100%. Struer Energi Holding A/S ejer desuden Scanenergi Holding A/S med 5-9,99%. Scanenergi Holding A/S ejer Scanenergi A/S med 100%.

Via Forsyning Elnet A/S er der således ejermæssig forbindelse mellem på den ene side Vestjyske Net 60kv A/S og på den anden side Struer Energi Handel A/S og Scanenergi A/S.

Fsva. Struer Energi Handel A/S er ét bestyrelsesmedlem i Vestjyske Net 60kv A/S også direktør i Struer Energi Holding A/S og Struer Energi Handel A/S. Samtidig er alle 10 bestyrelsesmedlemmer i Struer Energi Handel A/S også bestyrelsesmedlemmer i Struer Energi Holding A/S.

Hvad angår Scanenergi A/S er fem ud af syv bestyrelsesmedlemmer i Vestjyske Net 60 kV A/S også bestyrelsesmedlemmer i Scanenergi Holding A/S og Scanenergi A/S. Samtidig er ét bestyrelsesmedlem i Vestjyske Net 60 kV A/S også bestyrelsesmedlem i Scanenergi Holding A/S og Scanenergi A/S samt direktør i Struer Energi Holding A/S.

4. Vestjyske Net 60kv A/S ejes af Thy-Mors Energi Elnet A/S med 15-19,99%. Thy-Mors Energi Elnet A/S ejes af Thy-Mors Energi Holding A/S, der ejes af Thy-Mors Energi a.m.b.a. Thy-Mors Energi Holding A/S ejer Thy-Mors Energi Handel A/S med 100%.

Thy-Mors Energi Holding A/S ejer desuden Scanenergi Holding A/S med 20-24,99%. Scanenergi Holding A/S ejer Scanenergi A/S med 100%.

Thy-Mors Energi Handel A/S ejer desuden Goenergi A/S med 33,33-49,99%

Via Thy-Mors Energi Elnet A/S er der således ejermæssig forbindelse mellem på den ene side Vestjyske Net 60kv A/S og på den anden side Thy-Mors Energi Handel A/S, Scanenergi A/S og Goenergi A/S.

Fsva. Thy-Mors Energi Handel A/S er ét bestyrelsesmedlem i Vestjyske Net 60kv A/S også direktør i Thy-Mors Energi Handel A/S, Thy-Mors Energi Holding A/S og Thy-Mors Energi a.m.b.a. Alle ni bestyrelsesmedlemmer i Thy-Mors Energi Handel A/S er desuden bestyrelsesmedlemmer i Thy-Mors Energi Holding A/S og Thy-Mors Energi a.m.b.a.

Hvad angår Scanenergi A/S er fem ud af syv bestyrelsesmedlemmer i Vestjyske Net 60 kV A/S også bestyrelsesmedlemmer i Scanenergi Holding A/S og Scanenergi A/S. Samtidig er ét bestyrelsesmedlem i Vestjyske Net 60 kV A/S også bestyrelsesmedlem i Scanenergi Holding A/S og Scanenergi A/S samt direktør i Thy-Mors Energi Holding A/S og Thy-Mors Energi a.m.b.a.

Endelig er ét bestyrelsesmedlem i Vestjyske Net 60 kV A/S også direktør i Goenergi A/S. Samtidig er et andet bestyrelsesmedlem i Vestjyske Net 60 kV A/S også bestyrelsesmedlem i Goenergi A/S og direktør Thy-Mors Energi Handel A/S, Thy-Mors Energi Holding A/S og Thy-Mors Energi a.m.b.a. Endelig er et andet bestyrelsesmedlem i Goenergi A/S også bestyrelsesmedlem i Thy-Mors Energi Handel A/S, Thy-Mors Energi Holding A/S og Thy-Mors Energi a.m.b.a.

5. Vestjyske Net 60kV A/S ejes af NOE Net A/S med 25-33,32%. Noe Net A/S ejes af Jysk Energi Holding A/S, der ejes af Jysk Energi (NOE) a.m.b.a. Jysk Energi Holding A/S ejer elhandelsvirksomheden Jysk Energi A/S med 100%.

Der er således via NOE Net A/S ejermæssig forbindelse mellem Vestjyske Net 60kV A/S og Jysk Energi A/S.

Ét bestyrelsesmedlem i Vestjyske Net 60kV A/S er direktør i Jysk Energi A/S, Jysk Energi Holding A/S og Jysk Energi (NOE) a.m.b.a. Alle syv bestyrelsesmedlemmer i Jysk Energi A/S er desuden bestyrelsesmedlemmer i Jysk Energi Holding A/S og Jysk Energi (NOE) a.m.b.a.

6. Vestjyske Net 60kV A/S ejes af L-Net A/S med 25-33,32%. L-Net A/S ejes af Vestforsyning A/S med 100%. Vestforsyning A/S ejer Vestforsyning Erhverv A/S med 100%. Vestforsyning Erhverv A/S ejer elhandelsvirksomheden Vestforsyning Service A/S med 100%. Vestforsyning Erhverv A/S ejer desuden Scanenergi Holding A/S med 15-19,99%. Scanenergi Holding A/S ejer Scanenergi A/S med 100%.

Via L-Net A/S er der således ejermæssig forbindelse mellem på den ene side Vestjyske Net 60kV A/S og på den anden side Vestforsyning Service A/S og Scanenergi A/S.

Fsva. Vestforsyning Service A/S er ét bestyrelsesmedlem i Vestjyske Net 60kV A/S direktør i Vestforsyning Service A/S, Vestforsyning Erhverv A/S og Vestforsyning A/S. Alle 11 bestyrelsesmedlemmer i Vestforsyning Service A/S er desuden bestyrelsesmedlemmer i Vestforsyning Erhverv A/S og Vestforsyning A/S.

Hvad angår Scanenergi A/S er fem ud af syv bestyrelsesmedlemmer i Vestjyske Net 60 kV A/S også bestyrelsesmedlemmer i Scanenergi Holding A/S og Scanenergi A/S. Samtidig er ét bestyrelsesmedlem i Vestjyske Net 60 kV A/S også bestyrelsesmedlem i Scanenergi Holding A/S og Scanenergi A/S samt direktør i Vestforsyning Erhverv A/S og Vestforsyning A/S.

TABEL 4 | NETVIRKSOMHEDER, DER IKKE HAR EJERMÆSSIG FORBINDELSE TIL EN ELHANDELSVIRKSOMHED

Netvirksomhed	Antal aftage
NKE ElnetA/S	17.217
Nakskov Elnet A/S	8.254
Midtfyns Elforsyning amba	6.657
Hammel Elforsyning Net A/S	3.811
Læsø Elnet A/S	2.592
Aal EI-Net amba	1.870

Kilde: Erhvervsstyrelsens CVR-register.

BILAG 2: HØRINGSNOTAT

Høringsnotat vedrørende udkast til rapport om undersøgelse af personsammenfald i netvirksomheder, elhandelsvirksomheder og virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder

7. oktober 2019

1. INDLEDNING

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet gennemfører i samarbejde med Energistyrelsen, Forsyningstilsynet og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen en analyse af koncernforbundne netvirksomheders betydning for konkurrencen på elmarkedet.

Forsyningstilsynet har i den forbindelse udarbejdet en rapport, der indeholder resultaterne af en undersøgelse af eventuelle personsammenfald mellem direktioner og bestyrelser i netvirksomheder og elhandelsvirksomheder samt i virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder. Dette for at afdække, om netvirksomhederne lever op til de gældende habilitetskrav og om de gældende krav sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter.

Udkast til rapporten blev sendt i høring den 14. august 2019 hos følgegruppen for analyse af konkurrenceforholdene i elsektoren¹ og arbejdsgruppen² med frist for høringssvar den 4. september 2019. Der er modtaget 7 høringssvar til udkast til denne rapport, der er vedlagt som bilag 3.

De væsentligste bemærkninger fra de hørte parter til de enkelte emner i rapporten gennemgås og kommenteres nedenfor.

Flere høringssvar indeholder bemærkninger og opfordringer til konkrete tiltag. Da afklaringen af eventuelle tiltag ikke er omfattet af denne del af kommissoriet for analysen, omtales disse ikke nærmere i dette notat.

2. GENERELLE BEMÆRKNINGER

De hørte parter er generelt positive over for Forsyningstilsynets gennemgang af de registrerede ledelsesforhold i de undersøgte virksomheder. SMVdanmark, Foreningen for Slutbrugere af Energi, De Frie Energiselskaber og Landbrug & Fødevarer udtrykker

¹ Følgegruppen består af Dansk Energi, De Frie Energiselskaber, Dansk Industri, Dansk Erhverv, Landbrug & Fødevarer, SMVdanmark, Foreningen for Slutbrugere af Energi og Forbrugerrådet TÆNK.

² Arbejdsgruppen består af Energistyrelsen, Finansministeriet, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

FORSYNINGSTILSYNET
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 4171 5400
post@forsyningstilsynet.dk
www.forsyningstilsynet.dk

bekymring over det konstaterede personsammenfald og den betydning, dette måtte have på forholdet mellem monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter.

3. BEMÆRKNINGER TIL KONKRETE EMNER

3.1. UNDERSØGELSENS OMFANG

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen bemærker, at Forsyningstilsynet ikke blot ser på personsammenfald mellem netselskab på den ene side og resten af koncernen på den anden, men også personsammenfald mellem på denne side handelsselskab og på den anden side moderselskab uanset, at der intet sammenfald er mellem netselskab og anden del af koncernen, hvilket ikke strider mod lovgivningens bestemmelser.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen bemærker, at det er uklart, om det er fordi, at Forsyningstilsynet har en konkurrencemæssig bekymring omkring sådanne personsammenfald og i givet fald hvori en sådan er begrundet. Hvis dette er fordi moderselskabet kontrollerer såvel netselskab som handelsselskab og derved ville kunne varetage begge interesser, kan det være vanskeligt at se, hvorfor sådan kun eksisterer ved personsammenfald.

KOMMENTAR

Da undersøgelsens formål har været at undersøge, hvorvidt habilitetskravene i § 45 i lov om elforsyning sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter, har Forsyningstilsynet fundet det relevant at inddrage alle tænkelige relationer og sammensætninger i ledelser og bestyrelser, der kunne så tvivl om de vandtætte skotter mellem netvirksomhed og elhandelsvirksomhed.

De såkaldte "koncerninterne forbindelser" omfatter således sammensætninger i direktioner og ledelser på tværs af koncernforbundne netvirksomheder, elhandelsvirksomheder og virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder, der kan så tvivl om, hvorvidt der er vandtætte skotter mellem netvirksomheder og elhandelsvirksomheder. Et eksempel på en sådan "koncernintern forbindelse" er den nævnte personsammensætning, hvor et bestyrelsesmedlem i en elhandelsvirksomhed tillige er direktør i en virksomhed, der ejer både netvirksomheden og elhandelsvirksomheden.

Undersøgelsen har ikke haft til formål at analysere den konkurrencemæssige effekt af sådanne relationer og sammensætninger i ledelser og bestyrelser.

3.2. AFGRÆNSNINGEN AF KONCERNFORBUNDE NETVIRKSOMHEDER

De Frie Energiselskaber gør gældende, at Forsyningstilsynet bør anse netvirksomheder, der har organiseret sig i økonomiske fællesskaber med andre netvirksomheder og derigennem etableret samejede elhandelsvirksomheder, for koncernforbundne, og at de bør underlægges samme krav som til øvrige koncernforbundne netvirksomheder, da disse økonomiske fællesskaber giver netvirksomhederne mulighed for at opnå samme fordele som koncernforbundne selskaber.

De Frie Energiselskaber bemærker, at Forsyningstilsynet bør inddrage yderligere information og vurdere muligheden for at kontrollerede transaktioner kan forekomme, selvom parterne i en aftale ikke formelt er koncernfornbunde.

KOMMENTAR

Forsyningstilsynet bemærker, at udformningen af § 45 i lov om elforsyning ikke giver anledning til at udvide koncernbegrebet til at omfatte de nævnte økonomiske fællesskaber.

Forsyningstilsynet bemærker endvidere, at tilsynet med aftalers markedsmæssighed efter § 46 i lov om elforsyning gælder for alle netvirksomhedernes aftaler, og således ikke formelt er begrænset til koncernfornbunde netvirksomheder og kontrollerede transaktioner mellem koncernfornbunde virksomheder.

3.3. INGEN SKELNEN MELLEM SMÅ OG STORE FORBRUGERES OPLEVELSE AF KONKURRENCEN

SMVdanmark bemærker, at der ikke skelnes mellem store og små elforbrugere og disses oplevelse af konkurrencen i udkastet til rapport. Mere end 80% af alle danske virksomheder har et årligt elforbrug på under 20 mWh – i gennemsnit 5 mWh – og den oplevede konkurrence i markedet er forskellig afhængig af, om man som virksomhed er stor eller lille elforbruger. Den manglende iagttagelse af forskellige detailmarkeder rummer risikoen for, at de tiltag, der bliver identificeret med afsæt i den samlede analyse, ikke vil kunne indfri dens erklærede formål om at bidrage til en stærk konkurrence for borgere og virksomheder.

KOMMENTAR

Forsyningstilsynet har i sin undersøgelse om personsammenfald ikke haft anledning til at se på den konkrete effekt, som de konstaterede personsammenfald har for forskellige typer af forbrugere. En sådan analyse forudsætter indsigt i netvirksomhedernes faktiske adfærd, hvilket ikke har været muligt inden for rammerne af denne undersøgelse. Forsyningstilsynet er enig i, at de nævnte hensyn bør tages i betragtning ved valg af eventuelle tiltag.

3.4. RAPPORTENS KONKLUSION

De Frie Energiselskaber er af den opfattelse, at Forsyningstilsynet bør ændre sin konklusion til, at habilitetsreglerne ikke kan være overholdt i de tilfælde, hvor netselskabets administrationsopgaver placeres i holdingselskabet, hvor en netvirksomheds udbud af energitilskudsopgaver vindes af et koncernfornbundet handelselskabet og hvor netvirksomheden køber el til dækning af sit nettab i et koncernfornbundet handelselskab. Dette da netvirksomheden og elhandelsvirksomheden er født med to meget forskellige ejerinteresser, som deres respektive bestyrelser samt daglige ledelse er sat til at vogte på vegne af ejerne, dvs. forbrugere. Det har formodningen imod sig, at de to selskaber vil sætte sig op imod hinanden ved tvister om samhandel.

Dansk Energi finder, at rapportens konklusion om, at de eksisterende regler/hjemler i lovgivningen ikke er tilstrækkelige til imødegåelse af risici for netvirksomhedernes eventuelle interessekonflikter, ikke er korrekt.

Rapporten efterlader et indtryk af, at det alene er § 45 i lov om elforsyning, der skal sikre vandtætte skotter i koncerner med både netvirksomhed og elhandelsvirksomhed, mens der er en række andre bestemmelser i lov om elforsyning, der gælder for alle netvirksomheder og har til formål at sikre ikke-diskriminerende adfærd og funktionel adskillelse.

Dansk Energi fremhæver i den forbindelse § 24, hvorefter netvirksomhederne ikke må begunstige tilknyttede eller associerede virksomheder eller virksomheder, der kontrolleres af samme virksomhedsdeltagere, og regler om, at netvirksomheder skal hindre, at oplysninger om egne aktiviteter, som kan være forretningsmæssigt fordelagtige, bliver videregivet på en diskriminerende måde. Netvirksomheden skal beskrive tiltag til opfyldelse af disse forpligtelser i sit program for intern overvågning.

Det er desuden Dansk Energis vurdering, at der allerede i den gældende lovgivning er hjemmel til at præcisere eller skærpe praksis på området. Forsyningstilsynet har således mulighed for at kræve, at den enkelte netvirksomheds interne overvågningsprogram skal beskrive yderligere tiltag i det omfang dette er påkrævet for at forhindre diskriminerende adfærd i den pågældende virksomhed, jf. § 2, stk. 3, i IO-bekendtgørelsen³.

KOMMENTAR

Følgende fremgår af Forsyningstilsynets konklusion i rapporten:

*"Forsyningstilsynet konkluderer, at en gennemgang af de registrerede oplysninger ikke viser indikationer på, at de gældende habilitetskrav er blevet overtrådt. Dog konkluderer Forsyningstilsynet, at den eksisterende lovgivning kun i begrænset omfang sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og de konkurrenceudsatte aktiviteter i koncerner, der indeholder netvirksomheder. Det kan således ikke udelukkes, at de observerede personsammenfald og "koncerninterne forbindelser" kan føre til, at der i den enkelte netvirksomhed eller i virksomheder, der ejer denne, træffes beslutninger, som tilgodeser andre kommercielle særinteresser end netvirksomhedens drift med videre. Dette underbygges yderligere af, at der ikke umiddelbart ses at være indført specifikke krav til netvirksomhedernes håndtering af de interessekonflikter, der måtte opstå for direktion og bestyrelse i relation til de konkurrenceudsatte aktiviteter i lov om elforsyning eller regler udstedt i medfør heraf.
..."*

I relation til bemærkningen fra De Frie Energiselskaber vurderer Forsyningstilsynet, at der ikke er belæg for at fortolke de gældende regler om habilitet i § 45 i lov om elforsyning på en sådan måde, at disse tillige indeholder en betingelse om uafhængighed i transaktioner om energitilskud og nettab. Forsyningstilsynet bemærker, at der allerede føres et særskilt tilsyn på disse områder efter § 46 i lov om elforsyning.

---

³ Bekendtgørelse nr. 933 af 27. juni 2018 om program for intern overvågning for net- og transmissionsvirksomheder og Energinet.

Forsyningstilsynet bemærker i relation til Dansk Energis høringssvar, at selvom der i lovgivningen eksisterer andre regler, der på forskellig vis har til formål at regulere adskillelsen af monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter, er der ikke i den eksisterende regulering andre bestemmelser, der i relation til netvirksomheder regulerer direktørers og bestyrelsesmedlemmers habilitet.

Forsyningstilsynets mulighed for at kræve, at en netvirksomheds program om intern overvågning skal indeholde yderligere tiltag end de, der allerede er anført i IO-bekendtgørelsen, for at forhindre diskriminerende adfærd, vil bero på en konkret afgørelse rettet mod den enkelte virksomhed. Hjemlen i IO-bekendtgørelsens § 2, stk. 3, kan ikke anvendes ved fastsættelse af generelle krav om tiltag til alle netvirksomheder.

Forsyningstilsynet fastholder på den baggrund konklusionens indhold, idet Forsyningstilsynet vil præcisere, at konklusionen angår den eksisterende regulering af habilitet i § 45 i lov om elforsyning.

BILAG 3: HØRINGSSVAR

2. september 2019

FSE hørings svar

Høring over udkast til to rapporter om konkurrenceforhold i el-sektoren og høring om udkast til rapport *konkurrencesituationen på elmarkedet med fokus på de koncernforbundne virksomheders aktiviteter*

1. Indledning

Hermed følger FSE's svar på de ovennævnte høringer. FSE har valgt at give ét svar på alle tre høringer.

FSE vil gerne kvittere for leveringen af 3 gode rapporter. Metodemæssigt og resultatmæssigt finder FSE, rapporterne er af høj kvalitet. De foreliggende udgaver af rapporterne bør derfor også være de endelige versioner.

I det følgende kommenterer FSE nogle af rapporternes resultater.

2. Adskillelse mellem monopolopgaver og kommercielle opgaver

Rapporterne viser en foruroligende sammenblanding mellem monopolopgaver og kommercielle opgaver. Det betyder desværre, vi elforbrugere ikke kan være sikre på, vi kun betaler for elnettet, når vi betaler nettarifferne. Det må også formodes, dette svækker konkurrencen på detailmarkedet til skade for elforbrugerne.

3. Forbrugernes betaling til lavspændingsnettet

3.1 Netselskabernes køb af serviceydelser

Rapporternes beskrivelse af prissætningen af serviceydelser leveret af det kommercielle selskab til det koncernforbundne netselskab er bekymrende. Disse serviceydelser bliver som hovedregel givet til det koncernforbundne, kommercielle selskab uden at have været i udbud.

Til sammenligning må det noteres, Energinet.dk anvender udbud for alle større opgaver, Energinet.dk ikke ønsker at løse internt i egen organisation.

For lavspændingsnettene betyder de manglende udbud nødvendigvis, ét af de følgende to udsagn må være sande:

- A) Det koncernforbundne, kommercielle selskab ville have vundet alle udbuddene fra "deres" netselskab.
- B) Elforbrugere har betalt for meget for lavspændingsnettet.

2. september 2019

3.2 Netselskabernes køb af strøm til dækning af tabet i lavspændingsnetterne

Ifølge rapporterne er hovedreglen, netselskaberne køber denne strøm til fastpris hos det koncernforbundne, kommercielle selskab. Denne opgave lægges altså heller ikke i udbud.

Dette giver risiko for, det kommercielle selskab kan henføre de dårligste prissikringskontrakter til det koncernforbundne netselskab. For at undgå, netselskabet bliver brugt som *bad bank*, skulle det kommercielle selskab anmelde en netselskabsprissikringskontrakt til Forsyningstilsynet i samme øjeblik, kontrakten blev indgået. Selv i dette tilfælde ville det være en enorm opgave for Forsyningstilsynet at kontrollere, det kommercielle selskabs dårligste kontrakter ikke blev henført til netselskabet.

Desuden betyder køb på fastpriskontrakter under alle omstændigheder, elforbrugerne betaler for meget for denne strøm (sammenlignet med køb på spotmarkedet).

Type af fastpriskontrakt og midlingsperiode	Vestdanmark (DK1)	Østdanmark (DK2)
Kvartalskontrakter 2006 - 2017	3,3	2,9
Årskontrakter 2002 - 2017	2,4	2,2

Tabel 1 Gennemsnitlig overpris for strøm købt på fastpriskontrakter sammenlignet med køb på spotmarkedet¹. Beløb i øre/kWh.

Det kan derfor undre, det er hovedreglen, nettabet bliver indkøbt på fastpriskontrakter.

Til sammenligning: Energinet.dk køber tabet i højspændingsnettet på spotmarkedet. Dette giver fuld prisgennemsikrelighed – og det giver elforbrugerne den laveste omkostning.

¹ Kilder: De to PowerPoint præsentationer *Financial prices and spot prices - quarter contracts 2006-2017* og *Financial prices and spot prices - annual contracts 2002-2017*. De to præsentationer kan downloades fra www.houmollerconsulting.dk/facts-findings

2. september 2019

4. Fremtiden – den grønne omstilling

De europæiske systemansvarlige (TSO'erne) har i mange år købt fleksibilitetsydelser til transmissionsnettet. Det er sket for at sikre den nationale forsyningssikkerhed og for at håndtere flaskehalse i transmissionsnettet.

Den grønne omstilling vil imidlertid gøre det nødvendigt, operatørerne af lavspændingsnettene (DSO'erne) opbygger lokale markeder for fleksibilitetsydelser. Ydelserne skal gøre det muligt at sikre den lokale forsyningssikkerhed og håndtere flaskehalse i lavspændingsnettet.

De europæiske TSO'er og DSO'er har udgivet en fælles rapport om fremtidens fleksibilitetsydelser: *TSO-DSO report. An integrated approach to active system management*².

På side 26-27 i rapporten noteres det om fleksibilitetsydelserne og udbyderne af ydelserne:

- * Udbyderne af ydelserne skal godkendes af det netselskab, der potentielt skal købe ydelsen.
- * Det udbudte fleksibilitets-produkt skal godkendes af det netselskab, der potentielt skal købe ydelsen.
- * Der må tillades en vis lokal variation i specifikationen af produkterne. EU skal ikke sigte efter en fuldstændig harmonisering.

De tre pointer virker rimelige. Dermed bliver det imidlertid helt afgørende, disse godkendelser foretages af neutrale netselskaber. Selv om regulatoren naturligvis vil have det sidste ord, er det uholdbart, hvis disse godkendelser i udgangspunktet skal foretages i en struktur som dén, der beskrives i rapporterne.

De europæiske energiregulatorer har reageret på denne udfordring ved at publicere to papirer om DSO'ernes rolle i fremtidens elforsyning: *The Role of the DSO*³ fra maj 2017 og *New Services and DSO Involvement*⁴ fra marts 2019.

I papiret fra maj 2017 skriver regulatorerne: *We support the case for enhancing unbundling requirements to ensure DSOs act as neutral market facilitators. This is especially important as the energy transition creates many new products and services, and appropriate unbundling ensures that the full effect of the Clean Energy package is achieved to the benefit of consumers.*

² https://docstore.entsoe.eu/Documents/Publications/Position%20papers%20and%20reports/TSO-DSO_ASM_2019_190416.pdf

³ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/wp_acer_02_17.pdf

⁴ <https://www.ceer.eu/documents/104400/-/-/ef4d6e46-e0a5-f4a4-7b74-a6d43e74dde8>

2. september 2019

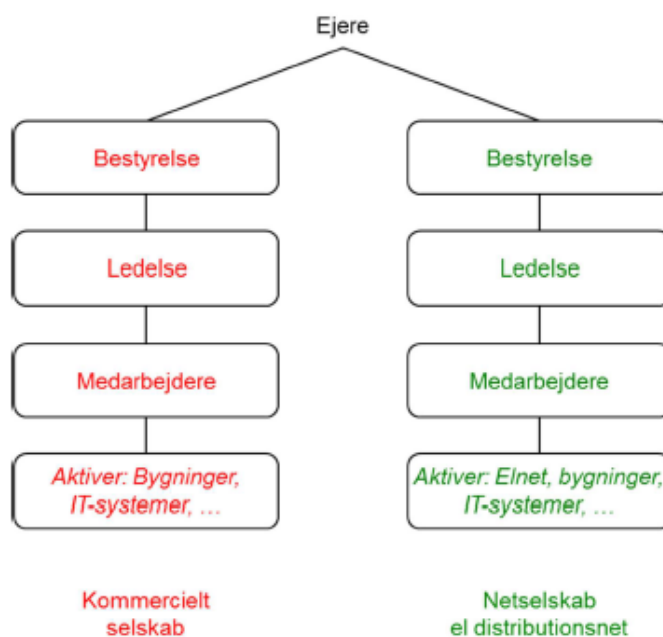

I papiret fra maj 2017 er regulatorerne meget klare: Kun i undtagelsestilfælde må DSO'erne eje de aktiver, der kræves, for den intelligente styring kan skabe en tilstrækkelig balance i lavspændingsnettet. DSO'ernes opgave er at opbygge markeder for disse balancerings-ydelser. Det er ikke monopolernes opgave at installere & drive det udstyr, der skaffer balancen.

I dokumentet fra marts 2019 henviser regulatorerne til papiret fra 2017 og skriver 12 gange, DSO'erne skal agere som *neutral market facilitators*.

5. FSE's løsningsforslag

FSE kan uddybe sit løsningsforslag i høringssvaret til de endelige udgaver af rapporter. Her skal alene understreges, FSE i over 8 år har argumenteret for en fuld funktionsmæssig unbundling, som illustreret i figuren nedenfor.

2. september 2019

Den adskillelse, der er vist i figuren, svarer til den adskillelse, der er i Norge mellem systemoperatøren Statnett og det største kommercielle selskab Statkraft. Begge organisationer er 100 % ejet af den norske stat. Fra & med bestyrelserne er de imidlertid fuld adskilte. For eksempel er de lokaliseret på forskellige adresser, har egne IT-systemer osv.

FSE var modstander af engrosmodellen. FSE vil benytte lejligheden til at påpege, den meget dyre udrulning af engrosmodellen havde været overflødig, hvis vi i stedet havde gennemført en fuld funktionsmæssig unbundling.

FSE vil også påpege, vi har fire energi-net for el og naturgas: Gastransmissionsnettet, gasdistributionsnettet, eltransmissionsnettet og eldistributionsnettet. For de tre førstnævnte net har vi unbundling. For disse tre net har vi derfor ikke de problemer, der i rapporterne nævnes for eldistributionsnettet. Det er alene for eldistributionsnettet, vi endnu ikke har unbundling.

Venlig hilsen

Anders Plejdrup Houmøller
Sekretær for FSE

Foreningen for Slutbrugere af Energi (FSE) er en landsdækkende interesseorganisation for Danmarks større energiforbrugere. FSE repræsenterer en stor del af det erhvervmæssige energiforbrug i Danmark.

Blandt FSE's medlemmer er en række af landets store og mellemstore virksomheder. FSE varetager energikøbernes interesser og understøtter en effektiv konkurrence, en slutkundeorienteret energisektor, samfundsmæssig ansvarlighed samt omkostningseffektiv grøn omstilling.

4. september 2019

LOBA

DI-2019-01036

Forsyningstilsynet
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Dansk Industri
Confederation of Danish Industry

Sendt pr. mail til:
post@forsyningstilsynet.dk
jhp@forsyningstilsynet.dk

DI's hørings svar vedrørende analyser af personsammenfald og økonomiske nøgletal

DI takker for muligheden for at afgive kommentarer til Forsyningstilsynets undersøgelser af personsammenfald i koncernforbundne netvirksomheder og handelselskaber samt økonomiske nøgletal i relation til analysen af detailmarkedet for el.

I forhold til undersøgelsen af personsammenfald i koncernforbundne selskaber o.lign. noterer DI sig med tilfredshed, at der ikke konstateres overtrædelser af reglerne. DI finder ikke, at personsammenfald og koncerninterne forbindelser, og dermed de eksisterende habilitetsregler, nødvendigvis udgør et problem i forhold til at sikre vandtætte skotter mellem monopolforretningen og den konkurrenceudsatte virksomhed, men at der selvsagt bør være nogle regler for håndtering af interessekonflikter.

I forhold til analysen af økonomiske nøgletal savner DI en mere klar tilkendegivelse fra Forsyningstilsynet af, om analysen er anvendelig eller ej, da DI finder det ejendommeligt at tilsynet på den ene side giver udtryk for, at en analyse, der kun dækker 43 pct. af markedet ikke er anvendelig, men alligevel drager konklusioner baseret på analysens resultater. DI finder, at resultater baseret på en stikprøve, der dækker 43 pct. af markedet, bør kunne bruges som en indikation på forholdene i markedet, og noterer sig, at analysen ikke viser en klar og systematisk forskel mellem de koncernforbundne og ikke-koncernforbundne elhandelsvirksomheders nøgletal.

DI har ikke yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen

Louise Bank
Chefkonsulent

H. C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Danmark

(+45) 3377 3377
di@di.dk
di.dk

CVR: 16 07 75 93

•SAGDI-2019-01036•

Dato 4. september 2019
Side 1 af 1

Forsyningstilsynet
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Høringssvaret sendt elektronisk til post@forsyningstilsynet.dk med kopi til jhp@forsyningstilsynet.dk

Landbrug & Fødevarer FmbA

Axeftov 3
DK-1609 København V
T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Høring over udkast til to rapporter om konkurrenceforhold i elsektoren

Generelle bemærkninger

Det er Landbrug & Fødevarers opfattelse, at der er væsentlige potentialer for at sikre et stærkere tilsyn med aktørerne på elmarkedet. Den nuværende regulering og tilsyn ser således ikke ud til at sikre vandtætte skotter, åbenhed og transparens i en tilstrækkelig grad mellem monopoldelen og de kommercielle aktiviteter. Et stærkere tilsyn og en skærpet og robust regulering på området kan derfor komme både forbrugere og virksomheder til gavn.

Landbrug & Fødevarer vil gerne kvittere positivt for Forsyningstilsynets indsats i forbindelse med tilblivelsen af rapporterne, og har følgende bemærkninger til de to rapportudkast:

Økonomiske nøgletal for koncernforbundne og ikke-koncernforbundne elhandelsvirksomheder

Det er beklageligt, at det ikke har været muligt at tilvejebringe det nødvendige datagrundlag for udarbejdelsen af en dækkende og valid analyse af elhandelsvirksomhedernes økonomiske indtjeningsgrundlag og nærmere bestemt de mulige variationer mellem koncernforbundne og ikke-koncernforbundne. Vi vil derfor undlade at kommentere mere specifikt på rapportens fund. Vi håber, at der kan tilvejebringes et bedre datagrundlag.

Undersøgelse af personsammenfald i netvirksomheder, elhandelsvirksomheder og virksomheder, direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder

Landbrug & Fødevarer finder det positivt, at Forsyningstilsynets gennemgang ikke har indikeret nogle tilfælde, hvor de gældende krav til habilitet er blevet overtrådt. Men det overvældende personsammenfald blandt netvirksomheder, der falder uden for habilitetskravet og de mange koncerninterne forbindelser, giver dog anledning til stor bekymring. Vi mener derfor, at der er behov for øget fokus på den funktionelle adskillelse ml. monopolaktiviteter og de konkurrenceudsatte aktiviteter, og at der i den henseende er behov for at se på virkemidler, som kan forhindre, at personsammenfald og koncerninterne forbindelser i sidste ende føre til evt. misbrug.

Vi står selvfølgelig til rådighed for yderligere uddybning af ovenstående, og vil gerne forbeholde os retten til at vende tilbage med yderligere information, hvis vi finder behov herfor.

Jens Astrup Madsen
Miljø, Klima & Bæredygtighed

D +45 3339 4222
M +45 2724 5722
E ja@lf.dk

NOTAT

Dato: 4. september 2019

Sag: BET

Sagsbehandler: /SIE/FILBS

Høring af udkast til Forsyningstilsynets rapport om økonomiske nøgletal for koncernforbundne og ikke-koncernforbundne elhandelsvirksomheder og undersøgelse af personsammenfald i netvirksomheder, elhandelsvirksomheder m.v.

**KONKURRENCE- OG
FORBRUGERSTYRELSEN**

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen modtog den 14. august 2019 udkast til Forsyningstilsynets rapport om økonomiske nøgletal for koncernforbundne og ikke-koncernforbundne elhandelsvirksomheder og undersøgelse af personsammenfald i netvirksomheder, elhandelsvirksomheder m.v. i høring med høringsfrist den 4. september 2019.

**ERHVERVS- OG
VÆKSTMINISTERIET**

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen deltager i et tværministerielt samarbejde sammen med Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Energistyrelsen og Forsyningstilsynet om en analyse af konkurrenceforholdene i el-sektoren.

I denne forbindelse, har Forsyningstilsynet, for at sikre sin uafhængighed, valgt at udarbejde selvstændige rapporter og efterfølgende høre arbejdsgruppen sammen med deltagere i følgegruppen, som består af Dansk Energi, De Frie Energiselskaber, Dansk Industri, Dansk Erhverv, Landbrug og Fødevarer, Forbrugerrådet Tænk.

Formålet med rapporterne, sammen med Implements rapport om netselskabernes markedsneutrale adfærd, er at besvare konkurrenceanalysens pkt. 3, om hvorvidt de nuværende regler sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter i koncernforbundne netvirksomheder, samt om reglerne sikrer åbenhed og transparens om koncernforbundne selskabers aktiviteter.

Nedenfor følger en kort beskrivelse af rapporterne, samt styrelsens bemærkninger hertil.

Økonomiske nøgletal for koncernforbundne og ikke-koncernforbundne elhandelsvirksomheder

Regnskabsanalysen konkluderer, at der er så betydelige dataproblemer og mangel på gennemsigtighed, at det ikke er muligt at lave en dækkende og retvisende nøgletalsanalyse. Imidlertid, har Forsyningstilsynet foretaget analysen, der kun omfatter 43% af markedet opgjort i solgte kWh (inkl. nettab). Det skal også siges, at en række af de største virksomheder på markedet, herunder Ørsted, Energi Danmark, Syd Energi, OK, EWII og E.ON er blandt de virksomheder, der ikke indgår i analysen.

Forsyningstilsynet peger selv på rapportens svaghed, nemlig

- væsentlige datavanskeligheder, og (selv hvis man ser bort herfra)
- at det ikke er muligt at konkludere, at der er væsentlige relevante forskelle mellem koncernforbundne og ikke-koncern-forbundne selskaber.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er derfor umiddelbart af den opfattelse, at rapporten først og fremmest giver anledning til at overveje, om der bør ske en fuldstændig regnskabsmæssig adskillelse af gas- og el-aktiviteter, sådan at en analyse ville kunne gennemføres.

Derimod giver rapporten ikke anledning til at konkludere, at der er grundlag for at foretage ejermæssig unbundling.

Undersøgelse af personsammenfald i netvirksomheder, elhandelsvirksomheder og virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder

Formålet er at undersøge, om netvirksomhederne lever op til de gældende habilitetskrav og hvorvidt de pågældende regler sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter. Eventuelle personsammenfald i ledelsesposter i netvirksomheder og elhandelsvirksomheder, samt virksomheder der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder er blevet afdækket.

Forsyningstilsynet konkluderer, at der ved gennemgang af de samlede oplysninger ikke er indikationer på, at de gældende krav til habilitet er blevet overtrådt. Samtidig vurderer Forsyningstilsynet dog, at personsammenfald og koncerninterne forbindelser kan så tvivl om, hvorvidt de gældende habilitetskrav sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter.

Endvidere, undersøges forhold de koncernforbundne netvirksomheder, som ikke er omfattet af habilitetskravene ved at have færre end 100.000 tilsluttede forbrugere. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen bemærker, at det bør overvejes at sænke grænsen, men har ikke yderligere bemærkninger hertil.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen bemærker, at Forsyningstilsynet så vidt ses ikke blot ser på personsammenfald mellem netselskab på den ene side og resten af koncernen på den anden, men også personsammenfald mellem på denne side handelsselskab og på den anden side moderselskab uanset, at der intet sammenfald er mellem netselskab og anden del af koncernen, hvilket ikke strider mod lovgivningens bestemmelser.

Det er uklart, om det er fordi, at Forsyningstilsynet har en konkurrence-mæssig bekymring omkring sådanne personsammenfald og i givet fald hvori en sådan er begrundet. Hvis dette er fordi moderelskabet kontrollerer såvel netselskab, som handelsselskab og derved ville kunne varetage begge interesser, kan det være vanskeligt at se, hvorfor sådan kun eksisterer ved personsammenfald.

Forsyningstilsynet og Implement

Sendt på mail til:

post@forsyningstilsynet.dk og jhp@forsyningstilsynet.dk

nkn@implement.dk og hoje@implement.dk

DE FRIE ENERGISELSKABER

Rymsgade 3F, 3. sal
2200 København N

M: +45 25 46 98 29

E: jm@defrieenergisekskaber.dk

W: www.defrieenergisekskaber.dk

København den 4. september 2019

Vedr.: Høring tre rapporter fra Forsyningstilsynet og Implement.

Forsyningstilsynet har sendt tre rapporter i høring, som led i opfølgningen på Elreguleringsudvalgets rapport december 2014 og den arbejdsgruppe der skal analysere selskabsadskillelse og konkurrence i elsektoren. Der er tale om rapporter om følgende emner:

1. *Personsammenfald. "Undersøgelse af personsammenfald i netvirksomheder, elhandelsvirksomheder og virksomheder, der direkte og indirekte ejer elhandelsvirksomheder".*
2. *Økonomiske nøgletal. "Økonomiske nøgletal for koncernforbundne og ikke-koncernforbundne elhandelsvirksomheder".*
3. *Manglende adskillelse. "Undersøgelse af konkurrencesituationen på elmarkedet med fokus på de koncernforbundne virksomheders aktiviteter".*

Vi har struktureret vores høring med et indledende summary, der går på tværs af de tre rapporter, og dernæst kommentarer til de tre rapporter i tre efterfølgende delafsnit. Afslutningsvist gives en afrunding med forslag til opfølgning.

SUMMARY

Vi hører af og til, at det er ude af proportioner at efterspørge ejermæssig adskillelse af energisekskaberne. På baggrund af de problemer som rapporterne og mange konkrete eksempler understøtter, er det vores opfattelse, at der nu er grundlag for at spørge, om der overhovedet er overensstemmelse mellem intentionerne bag lovgivningen, og det som rent faktisk sker på det danske energimarked? Altså: Hvordan kan netselskaber – indenfor reguleringsrammer med klare krav om adskillelse fra kommercielle selskaber - tømmes for medarbejdere og hvorefter alle selskabets opgaver fra adgang til databaser og it, ansættelse/afskedigelse, public affairs-aktiviteter, finansielle transaktioner blandes sammen med kommercielle selskabers ditto aktiviteter? Og måske endda løses af nøjagtigt de samme medarbejdere? Så er alt jo kun i teorien adskilt, mens det reelt er blandet sammen med alle de skadesvirkninger, som vi ved, der knytter sig hertil. Tilsynet har i den forbindelse kun ringe mulighed for at føre tilsyn og kontrol.

Som opfølgning på Elreguleringsudvalgets rapport (2014)¹ skulle der i løbet af 2018 foretages en analyse af fordele og ulemper ved ejermæssig unbundling. I forbindelse med Elreguleringsudvalget blev Kammeradvokaten bedt om en vurdering af de ekspropriative elementer ved eksempelvis krav om konkurrenceudsættelse af netopgaver eller krav om ejermæssig adskillelse. Kammeradvokaten vurderede, at det ikke ville være ekspropriation at forlange særlige eller nye krav opfyldt i forbindelse med fornyelse af bevillinger, såfremt dette skete i god tid før udløb af netselskabernes bevillinger. Dette sker løbende fra primo 2021.

¹ Kilde: http://ens.dk/sites/ens.dk/files/CO2/en_fremtidssikret_regulering_af_elsektoren_web.pdf

Rapporterne står tvivl om særligt tre forhold, som understreger behovet for handling:

1. Barrierer for grøn omstilling

For det første står rapporterne alvorlig tvivl ved netselskabernes mulighed for objektivt at behandle alle kommercielle energiselskaber lige. Dermed kan netselskaberne ende med at udgøre en barriere for grøn omstilling. Konsekvensen er, at de mange kommercielle selskaber, som vi også har brug for til at drive den grønne omstilling, risikerer at blive holdt ude af markedet af netselskaber, som ikke behandler konkurrenter til deres kommercielle søsterselskaber på lige og objektive vilkår. Det sker, fordi elnetselskaberne mangler klare ejerinteresser. De er tømte for medarbejdere og alene en tom skal, der bruges til at foretage aftaler om koncernintern samhandel og "koncernintern finansiering" (dvs. belåning mellem søsterselskaber til attraktive rentesatser og lånevilkår). Det er en barriere for en effektiv grøn omstilling, hvor vi skal have alle selskaber og forbrugere til at trække.

2. Ringere målopfyldelse på grøn omstilling

For det andet beder elnetselskaberne lige nu om 29-49 mia. kr. til forstærkning af elnettet blandt andet pga. et forventet stigende antal elbiler og varmepumper. Vi skal være sikre på, at hver en krone, som gives til netforstærkning også bliver brugt på netforstærkning – og dermed, at hver en krone øremærket monoopolet bliver i monoopolet. Det kan vi ikke med de tre rapporter, der netop er udarbejdet. Penge øremærket kritisk infrastruktur kan altså havne i andre selskaber, hvor de pludselig tjener andre formål og arbejder for en anden værdiskabelse end den som monopolerne skulle arbejde for. Naturligt vil netselskaberne argumentere for at det vil være ekspropriativt, at bestemme over deres overskud, fordi de har ret til forrentning. Omvendt må forbrugere retteligt stille spørgsmålstejn ved under hvilke regulatoriske omstændigheder, at de skal lade elnettet udbedres. Ejermæssig unbundling vil sikre at pengene bliver brugt til det formål, som de er afsat. Desforuden skader monopolpengene via andre forretningsområder de energimarkeder, som vi i forvejen har svært ved at få til at fungere. Vi risikerer ringere målopfyldelse på grøn omstilling.

3. Fremtidssikring af rammevilkår for et grønt energimarked.

For det tredje har vi et alvorligt regulatorisk og tilsynsmæssigt efterslæb ift. at leve op til krav om adskillelse og tilsyn med denne adskillelse og vi har behov for at få gøre strukturen på energimarkedet klar til de krav og ændringer, som Danmark skal implementere for at følge op på EU's Clean Energy Package. På et grønt energimarked har vi brug for at nye virksomheder kommer til og tilbyder fleksibilitets- og aggregator-ydelser. Jo mere grøn energi i energisystemet – jo flere fleksibilitets- og aggregator-ydelser har vi brug for, for at holde de meget dyre investeringer i elnettet nede. Det giver sig selv, at netselskaberne her kommer i en klemme, hvis de også skal forvalte et dobbelthensyn i den forbindelse: For det første fordi enhver fleksibilitets- eller aggregator-ydelse vil skabe mindre efterspørgsel efter monoopolets vare – nemlig transport af strøm gennem kabler i jorden – og dernæst vil det øge konkurrencen for deres kommercielle søsterselskaber, som de deler fælles funktioner og øverste ledelse med. Med samfundsøkonomiske briller tager politikerne stor risici ved ikke regulatorisk at indrette sig i tide på den nye energivirkelighed.

Vores høringssvar afsluttes med forslag til opfølgning.

Ad 1. PERSONSAMMENFALD

Rapporten konkluderer, at:

- *Personssammenfald og koncerninterne forbindelse skaber tvivl om sikringen af vandtætte skatter.*
- *7 ud af 8 selskaber har disse problematikker (over 100.000 kunder) og der er omfattende personsammenfald i mindre selskaber (under 100.000 kunder).*

Kommentar: Konklusionen er entydig. En lang række konkrete sager i perioden 2012-2019 understøtter problemerne. Svag regulering skader markedet. Tilsynet har hverken økonomi eller kapacitet til at dække problemerne af.

---0-0-0---

KONKRETE BEMÆRKNINGER

1.1. Habilitet og adskillelse (side 3).

Den fundamentale udfordring for koncerner med monopol- og kommerciel virksomhed er modstridende formåls- og ejerinteresser. Dette er ofte uklart, når vi drøfter problemer med reguleringen. Formålet med netselskabet (monopolet) er – under overvågning fra et særligt tilsyn og med en særlig regulering, at levere høj forsyningskvalitet bedst og billigst. Monopolet varetager særlige opgaver på vegne af staten på baggrund af en bevilling. Den kommercielle virksomhed derimod skal på lige fod og på lige vilkår med enhver anden kommerciel forretning – og uden de særlige fordele, der måtte knytte sig til at være i koncern med et monopol-selskab – kappes om kunder under gældende konkurrence- og markedsføringslovgivning samt civilret.

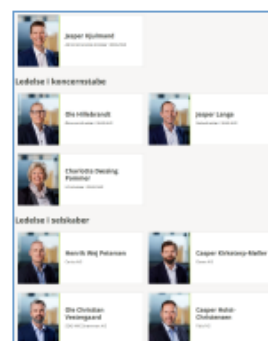
Det har konkret betydning ift. indretningen af de koncerner, hvor Danmark har tilladt undtagelser fra udgangspunktet om adskillelse. Grundantagelser om ledelsen i netselskabet:

- *Ledelsen af netselskabet må ikke have interesser, som gør, at de ikke kan handle uafhængigt.*
- *Ledelsen skal have reel beslutningskompetence uafhængigt af koncernen ift. drift, vedligehold og udvikling af nettet.*
- *Kravet indebærer tilstedeværelsen af nødvendige menneskelige, tekniske, fysiske og finansielle ressourcer.*
- *Netselskabets ressourcer er også nødvendig for at kunne indkøbe ydelser af koncernen på reel armlængde.*

Lad mig give et konkret eksempel på, hvor koncernerne generelt er udfordret. Det understreges, at SEAS NVE-koncernen ikke fremhæves frem for andre. Alle koncernerne har mulighed for at benytte sig af de samme regler. SEAS NVE er alene et konkret eksempel, som bliver givet her:

Figur 1. SEAS NVE Holding (ca. 400.000 netkunder).

	SEAS NVE HOLDING	SEAS NVE STRØMMEN	SEAS NVE NET (Nu CERI-US)
Selskabstype	HOLDINGSSELSKAB	HANDELSSELSKAB	MONOPOLSELSKAB
Adm. dir./CEO	Jesper Hjulmand	Ole Vestergaard	Carl Henrik Wej Petersen
Bestyrelse	Formand Jens Stenbæk Jacob Christian Tetzlaff Jesper Hjulmand	Formand Ole Hillebrandt Jensen (Direktionsmedlem i Holding-selskabet) Ole Vestergaard Charlotte Døjssing Pommer (HR direktør)	Formand Jesper Hjulmand (CEO i Holdingselskabet) Carl Henrik Wej Petersen Jesper Lange (Stabsdirektør)
Direktion	Jesper Hjulmand Ole Hillebrandt Jensen	Ole Vestergaard	Carl Henrik Wej

Kilde: Virk.dk: Tegningsregel, personkreds og revisor samt <https://www.seas-nve.dk/koncernen/om/koncernledelse>

I eksemplet her varetager eksempelvis holdingselskabets do-delte direktion samtidig formandsposterne i hhv. netselskabet og handelselskabet. Det er ikke vores opfattelse, at gældende regler – habilitetsregler, eldirektivet og selskabslovens begrebsdefinition om adskillelse i §7 – samt intentionerne bag lovgivningen er overholdt, når konstruktioner, som her ovenfor tilsyneladende anses for lovlige.

Når ovenstående eksempel er tilladt indenfor gældende lovgivning, så må vi konstatere, at reglerne om adskillelse ude i virkelighedens verden alene har karakter af formalia, som – lidt hårdt tegnet op - alene skal være i orden ift. den årlige indberetning til tilsynet. Det er effektivt at opstille rene formelle krav til opdeling, så længe netselskaber indgår i samme koncern som de kommercielle aktiviteter.

Problemerne i elsektoren opstår, fordi de to virksomhedsfunktioner reelt ikke er adskilt. Overordnet vil koncernens interesse altid være sammenfaldende, så længe ejerinteressen er sammenfaldende. Det vil i enhver vertikalt integreret koncern samlet set være underordnet, om overskud tjenes og egenkapital genereres i monopolaktiviteten eller i handelsaktiviteten/ anden konkurrenceudsat aktivitet. Derudover medfører den manglende adskillelse risiko for krydssubsidiering, der er skadeligt for konkurrencen og kan medføre forøgede net-omkostninger.

Det er i praksis umuligt at opstille et håndhævet krav om, at koncernforbundne virksomheder på daglig basis skal fungere adskilt og uafhængigt – herunder f.eks. ift. intern samhandel. Ejerinteressen eller koncerninteressen vil være fælles og den vil i sidste ende være styrende for den samlede forretnings udøvelse. Uanset krav om adskillelse af ledelsesfunktioner vil intet ledelsesmedlem i en koncernforbundet netvirksomhed træffe en beslutning, der kan skade den koncernforbundne kommercielle virksomhed. Tværtimod vil man altid søge at fremme egne samlede koncerninteresser.

I selskabsloven er koncernbegrebet defineret i §7, og her fremgår det, at bestemmende indflydelse er beføjelsen til at styre en dattervirksomheds økonomiske og driftsmæssige beslutninger. Det fremgår at bestemmende indflydelse ift. en dattervirksomhed foreligger, når moderselskabet direkte eller indirekte gennem en dattervirksomhed ejer mere end halvdelen af stemmerettighederne i en virksomhed med mindre det særlige tilfælde klart kan påvises, at et sådan ejerforhold ikke udgør bestemmende indflydelse. I forlængelse heraf fastlægger konkurslovens §2 et nærtstående begreb: Ved nærtstående forstås ved denne lov to selskaber såfremt det ene er dets nærtstående direkte eller indirekte af en væsentlig del af det andet selskabs kapital eller såfremt en væsentlig del af begge selskabers kapital direkte eller indirekte ejes af samme person eller selskaber eller af indbyrdes nærtstående personer eller selskaber.

I enhver anden dansk lovgivningsmæssig sammenhæng bortses således ikke fra, at netvirksomheden og elhandelsvirksomheden i vertikalt integrerede koncerner både er koncernforbundne og nærtstående. Normalen er således, at der kigges på realiteten. Kan selskaberne udøve indflydelse over hinanden – eller er de underlagt fælles indflydelse – ja, så er de i koncern, og de er nærtstående, da der er et interessefællesskab, der ikke kan adskilles.

I elforsyningsloven er der, baseret på eldirektivets krav, etableret et kunstgreb, hvor nogle formelle krav – herunder i visse tilfælde krav til udskillelse i en særskilt juridisk person – og nogle krav til benyttelse af særskilt identitet for netvirksomheden skulle søge at opfylde det adskillelseskra, der har været vurderet nødvendigt for en effektiv konkurrence. Som kravene er formuleret i dag, er det en ren formalitet uden nogen reel funktion, når det kommer til at sikre opfyldelsen af dette formål.

Tag eksemplet ovenfor med ledelsen i hhv. SEAS NVE Holding samt koncernens hhv. handelsselskab og netselskab. Reguleringen – og ej heller tilsynet – er ikke indrettet på, at koncernen skulle spekulere i at vælge løsninger, der kunne gøre det dyrere for forbrugerne.

Tilsynet har ført "tillidsbaseret regulering", dvs. svage regler og lav grad af tilsyn, idet antagelsen var, at selskabernes ejere, dvs. ultimativt de 3,2 mio. forbrugerne, selv kunne holde hånd i hanke med selskabernes daglige ledelse. Det har vist sig gentagne gange at den antagelse er udfordret ude i virkeligheden. For ovenstående koncern, hvor direktionen for holdingselskabet også er indsat som bestyrelsesformænd i hhv. netselskabet og handelsselskabet kommer værdiskabelsen under pres. Netselskabet og handelsselskabet er født med to meget forskellige ejerinteresser, som deres respektive bestyrelser samt daglige ledelse er sat til at vogte på vegne af ejerne, dvs. forbrugerne. Det har formodningen imod sig, at de to selskaber vil sætte sig op imod hinanden ved tvister ved samhandel – herunder at de vil trække hinanden igennem civile søgsmål, såfremt der er konflikt.

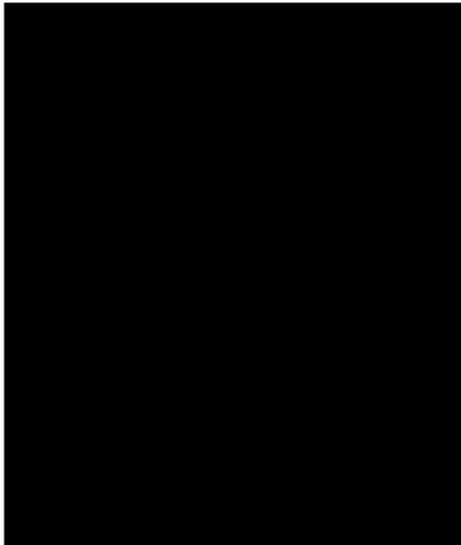
Et par eksempler, som kan udspille sig indenfor den koncernstruktur, der er vist ovenfor:

- EKS 1: Alle netselskabets administrationsopgaver – herunder juridisk rådgivning - placeres i holdingselskabet. Fakta: Her placerer bestyrelsesformanden i princippet opgaver "hos sig selv" i holdingselskabet
- EKS 2: Alle netselskabets energitilskudsopgaver (værdi 170 mio. kr.) sendes i udbud af holdingselskabet på vegne af netselskabet med handelsselskabet som eneste byder og dermed vinder. I princippet en handel, der foregår mellem to bestyrelsesformænd, der samtidig deler daglige ledelsesposter i den samlede koncern – og dermed entydigt varetager koncernens samlede interesse.
- EKS 3: Netselskabets indkøb af nettab hos handelsselskabet. Her handler de to bestyrelsesformænd, der udgør direktionen med hinanden. Uden udbud. Bliver pris og betingelser sat til gavn for koncernens samlede bedste eller for netselskabets bedste?

Det har formodningen imod sig, at selskaberne i en lang række konkrete sager og situationer er i stand til at holde ejernes interesser i hhv. monopol og handelsselskab adskilt. Det er derfor vores opfattelse, at Forsyningstilsynet – set i lyset af eksempler som ovenstående bør ændre på konklusionen på side 3: Habilitetsreglerne kan ikke være overholdt i et eksempler, som gengivet her ovenfor.

EKS 2. Selskaberne handler og forhandler med sig selv. Problemet med dobbeltroller er velbeskrevet. Her er blot et konkret eksempel på, hvad reguleringen tillader: Forhandling om husleje i et selskab uden medarbejdere. I dette konkrete tilfælde har forbrugerne betalt [REDACTED] i husleje til et selskab uden medarbejdere. Dette kommer i tillæg til en administrationsaftale, hvori sådan en omkostning normalt ville være dækket.

Figur 2. Koncernintern aftale, hvor selskabet handler med sig selv

Det giver næsten sig selv, at hård økonomisk forhandling, markedsprøvning eller drøftelse af udbud nok ikke har været på tale.

Eksemplet viser også at dette er tilladt indenfor gældende regulering. Det er lovligt at foretage handler "med sig selv" sådan, som det ses af aftalen her. Og igen for at sige lidt om tilsynets muligheder, så har tilsynet ikke kontrolleret markedsmæssighed af en aftale som denne her. Det er et ressourcetungt apparat, der skal stables på benene, såfremt det skal blive et effektivt tilsyn med den volumen, som der kan være i det danske elmarked på koncerninterne aftaler.

I kort forlængelse heraf: Det har formodningen imod sig, at selskaber med mere end 100.000 kunder leverer mere markedsskadelige effekter end selskaber med færre end 100.000 kunder. Altså: Hvis konkurrencen forvrides, så sker det uanset om selskabet har 98.000 kunder eller 110.000 kunder. Derfor må det være de samme regler, der gælder.

1.2. NETSELSKABER BØR BETRAGTES SOM KONCERNFORBUNDNE (side 23)

På papiret er de nævnte elselskaber på side 23 adskilt og uden koncernforbindelse. Men reelt, har selskaberne på listen – Nord Energi Net undtaget – etableret sig i økonomiske fællesskaber, hvor igennem de kan opnå samme fordele som koncernforbundne selskaber. Derfor bør de være underlagt samme bestemmelser og kontrol, som de øvrige koncernforbundne selskaber.

Tilsynet bør her inddrage yderligere information og vurdere muligheden for at kontrollerede transaktioner, dvs. i situationer, hvor en eller flere parter gennem en etableret relation kan kontrollere en transaktion – også selv om parterne på papiret enkeltvist ikke har majoritet. Dette begreb anvendes i revision af selskaber og kræver at der foretages en konkret vurdering. De relationer, der kan er typisk familierelationer eller samarbejdsrelationer, som har fundet sted over tid eller situationer, hvor fælles interesser i sig selv skaber grundlaget for at parterne tilsammen har interesse i at kontrollere en transaktion.

De energiselskaber, der er nævnt på side 23-24 er gået sammen om at stifte flere kommercielle selskaber sammen. Samstrøm er

handelselskab for selskabernes b-t-c-kunder og netselskaberne ejer også ScanEnergi sammen, som tilbyder energiprodukter til b-t-b-kunder samt energispareprojekter med tilskud fra de energisparemidlerne, som alene netselskaber har adgang til. Her er en oversigt over ejerkredsen:

Samstrøm: Energi Hurup, GEV, VTV Vildbjerg Tekniske Værker, Videbæk Energiforsyning, Tarm Elværk, Sunds Elhandel, Energi Ikast, Kibæk Elværk, Hjørtning El og vandforsyning ift. elhandelsaktiviteterne i Samstrøm.

ScanEnergi: Energi-Ikast, Forsynings Helsingør, GEV, Kibæk, MES, RAH, Struer Forsyning, Sunds Elhandel, Tarm Elværk, Thy Mors, Vestforsyning, Videbæk og VTV.

I den konkrete vurdering kunne tilsynet eksempelvis vurdere om partnerne f.eks. på baggrund af længden og omfanget af samarbejdet kunne tilskrives at være nærtstående – og i vurdering også begrunde hvorfor ikke, de er det.

Fundamentet for deres samarbejdsrelation er at de løser opgaver sammen mere effektivt. Derfor er de gået sammen om eksempelvis indkøb af energibesparelser, udbetaling af energibesparelser, håndtering af storkunder, salg til private, markedsføring, it-platforme, hjemmesideskabeloner, opkøb af selskaber (eks. Danfoss solutions via fællesselskabet ScanEnergi), markedsovervågning og governance (eks. krav om sikkerhedsstillelse overfor handelselskaber). Selskabernes samarbejde har karakter af tæt tilknytning og gensidig økonomisk afhængighed (eksempelvis i forbindelse med risikodelingen ved handel om energispareprojekter). Derfor bør tilsynet revurdere kategoriseringen af selskaberne som ikke-koncernforbundne.

EKS 1: Et udvalg af selskaberne etablerer investeringssamarbejde målrettet vedvarende energiprojekter. Tre af de ovennævnte selskaber – Thy Mors Energi, RAH og Vestforsyning indgår ifølge EnergiWatch 3. september 2019² investeringssamarbejde: "Med fælles investeringer i vedvarende energi står vi stærkere i de tre koncerner". Der er tale om økonomisk forpligtelse og risiko med nærtstående parter.

EKS 2: Selskaberne samarbejder om energibesparelser, tilskudsudbetaling og risikodeling. Selskabernes samlede markedsandel er under 5 pct. Alligevel går de i 2012 sammen om på eet år, hvad der svarer til 30 % af hele årets energibesparelser for alle landets netselskaber. De påtager sig i fællesskab en investering på knap 117 mio. kr. og bliver enige om, at fordele udgifter og risici imellem sig med forskellige forholdstale. Det kræver forhandling og enighed om eksempelvis risikospredning, hvor nogle tager væsentlig større risici på vegne af deres ejere end andre. Figuren her viser – med rødt – hvor store forskelle der er tale om relativt set ift. til deres forpligtelse (Jo længere selskabet er væk fra 100 pct. - jo større risici har selskabet taget).

Figur 3. ESO-indrapporteringer fra de netselskaber (Forsyningstilsynet - 2012 og 2013).

Selskabet	2012					2013				
	KL	Genbr. investering	KL (2012) for det samlede forbrug	Genbr. investering (2012)	Genbr. investering (2013)	KL	Genbr. investering	KL (2013) for det samlede forbrug	Genbr. investering (2013)	Genbr. investering (2013)
Thy Mors Energi A/S	187.000	187.000	300	287.675	48,21	189.000	0	0	0	100
Thy Mors Energi A/S A/S	12.680.000	129.838.000	100	14.949.000	12,12	18.823.000	0	0	0	100
Vestforsyning A/S	348.000	348.000	100	333.000	95,11	354.000	0	0	0	100
Vestforsyning A/S A/S	702.000	6.174.000	710	2.300.000	49,20	2.446.000	0	0	0	100
RAH A/S	244.000	2.048.000	810	761.000	46,18	380.000	0	0	0	100
RAH A/S A/S	2.000.000	2.000.000	100	1.380.800	49,83	2.162.000	0	0	0	100
Kibæk Elværk A/S	288.000	1.960.000	710	881.000	44,96	408.000	0	0	0	100
Kibæk Elværk A/S A/S	6.086.000	6.086.000	100	2.380.600	49,20	6.006.000	0	0	0	100
Struer Elværk A/S	2.178.000	20.280.000	710	8.890.300	49,20	14.281.000	0	0	0	100
Struer Elværk A/S A/S	9.176.000	49.208.000	710	19.199.600	49,20	4.251.000	0	0	0	100
Struer Elværk A/S A/S A/S	180.000	2.607.000	710	1.204.700	49,20	189.000	0	0	0	100
Struer Elværk A/S A/S A/S A/S	1.618.000	1.618.000	100	748.289	49,20	2.331.000	0	0	0	100
Struer Elværk A/S A/S A/S A/S A/S	620.000	2.911.000	710	1.704.200	49,20	800.000	0	0	0	100
TOTAL	21.631.000	244.790.000	810	145.802.289	47,88	18.895.000	0	0	0	100

² Kilde: <https://energiwatch.dk/secure/Energinyt/Energiselskaber/article11591460.ece>.

EKS 3: Krav om sikkerhedsstillelse. ScanEnergi håndterer bl.a. individuelle administrationsydelser og juridiske spørgsmål som eksempelvis aktindsigt og krav om sikkerhedsstillelse p.v.a. de enkelte netselskaber. Krav om sikkerhedsstillelse har eksempelvis været stillet via ScanEnergi til mindst et kommercielt handelsselskab.

Selskaberne har således mere, der samler dem, end der adskiller dem – også økonomisk. Derfor må de regnes som koncernforbundet også ift. tilsynsmyndighederne. Det her er ikke uvæsentligt, idet der er tale om en lang række selskaber.

Når vi bringer det op her skyldes det, at vi ser det her som endnu et eksempel på, at det, der reelt sker ude i virkeligheden ikke altid kan fanges af tilsynet. Komplekse konstruktioner gør det svært for tilsynet at fange de uregelmæssigheder, der opstår her. Derfor skal der fokus på de reelle og faktiske skadesvirkninger af samarbejdsrelationerne, som de ser ud i virkeligheden.

KONKLUSION:

Vi kigger ind i en virkelighed, hvor vi skal fjerne barrierer for grøn omstilling. Alternativet er en ringere målopfyldelse, og det har vi ikke råd til med ambitiøse politiske mål om 70 pct. reduktion i 2030. Reguleringen skal være fremtidssikret, så hver en krone bruges mest effektivt og ikke går tabt i koncerninterne transaktioner og spekulationer.

Derfor er det væsentligt, at tilsynet og arbejdsgruppen får fremlagt læsningsforslag for politikerne, som løser de helt reelle problemerne, som nu igen er konstateret i energisektoren vedr. den manglende adskillelse mellem selskaberne.

Ad 2. ØKONOMISKE NØGLETAL.

Rapporten konkluderer at der er:

- Betydelige dataproblemer og mangel på gennemsigtighed umuliggør en dækkende og retvisende nøgletalsanalyse.
- Problemet er især, at der ikke foreligger dækkende og særskilte regnskabsdata for virksomhedernes elhandelsaktiviteter alene.

KOMMENTAR:

Penge tjenes i monopollet. Ikke på konkurrenceudsatte aktiviteter. Der skal laves en analyse af netselskabernes økonomi. Det er netselskaberne, der er Forsyningstilsynets pligtsubjekt og dem, der er tilsynets primære tilsynsgenstand.

---o-o-o---

KOMMENTARER

Det er en generel mangel ved de tre rapporter, at der ikke er fokus på netselskabernes økonomi. Det er netselskaberne og netselskabernes transaktioner samt netselskabernes transaktionsparter, der er interessante at fokusere på, når vi drøfter økonomiske nøgletal. Det er en betydelig mangel i det foreliggende, at der endnu ikke er foretaget en analyse af netselskabernes økonomi.

I kommissoriet for arbejdsgruppen står der: *”Der skal ligeledes udarbejdes en regnskabs- og prisanalyse af koncernforbundne el-handelsvirksomheder med henblik på at belyse betydningen af koncernforbundne netvirksomheder på detailmarkedet for el”.*

Tallene i de offentligt tilgængelige regnskaber vil ikke fortælle regulator noget om koncerninterne transaktioner. Alle indkøb er lavet i resten af koncernen, og derfor vil tilsynet alene finde sumtal. Derfor giver offentlige regnskaber ingen information til regulator. Arbejdsgruppen skal et skridt dybere.

Den regnskabsanalyse, der er brug for, er en regnskabsanalyse af netselskaberne, herunder konkret en bilagskontrol af hvad netselskabets penge er brug til, da netselskaberne er tømt for aktiviteter som følge af den såkaldte ”entreprenørmodel”. Der er nul medarbejdere og nul aktiviteter i monopolselskaberne. Det er en tom skal. Alt indkøbes i koncernens søsterselskaber – ansatte, HR, ledelse, lokaler, IT osv. Tilsynet har ret til at bede om adgang til kontoudtog, bilag og koncerninterne aftaler i netselskaberne. Når vi taler om fordele og ulemper ved unbundling, så er det netselskaberne det handler om og ikke hele energikoncernen med alle de

kommercielle koncernforbundne selskaber. Behovet for denne analyse skal også ses i lyset af en tidsmæssig udfordring. I anbefalingerne fra Elreguleringsudvalget med Søren Bjerre-Nielsen i spidsen står:

“Der bør i god tid inden næste bevillingsperiode udarbejdes en analyse af fordele og ulemper forbundet med ejermæssig unbundling sammenlignet med den nuværende regulering. Analysen, der skal foreligge i god tid inden, der skal tages beslutning om nye bevillinger til netvirksomhederne for perioden efter 2021–2024, skal belyse såvel relevante faglige som juridiske problemstillinger, herunder forholdet til grundlovens ekspropriationsbestemmelse”.

Analysen bør således udarbejdes snarest muligt.

2.1. PENGENE I KONCERNEN TJENES I MONOPOLET - OG MONOPOLET ER TØMT FOR MEDARBEJDERE

Vi gennemgår her en række problemstillinger, som knytter sig til, at pengene i koncernen tjenes i monopol. Det understreger behovet for fokus på netselskabernes økonomi i analyserne.

EKS 1. VERDO: PENGENE TJENES I MONOPOLET

Nedenstående analyse er baseret på NN Markedsdata (2014-2018). Monopol-forretningerne i Verdo-koncernen har i denne 5-årige periode leveret et samlet bidrag på 62 pct. af resultatet, mens den konkurrenceudsatte del af koncernen har leveret 38 pct. Verdo Produktion tælles med som monopolaktivitet, idet produktionsselskabets væsentligst har én kunde, nemlig det koncernforbundne selskab Verdo Varme (kraftvarmeværk).

Figur 4. Regnskaber for Verdo-koncernens selskaber (2014-2018).

VERDO	2018	2017	2016	2015	2014	I alt
Monopol						
El-net Hillerød	1.731	-32	193	295	541	2.728
El-Net Randers A/S	9.611	8.576	7.151	9.081	17.318	51.737
Verdo Vand	6.664	5.214	6.819	4.599	6.196	29.492
Verdo Varme	1.013	20.212	19.342	20.468	19.494	80.529
El-Net Kongerslev A/S	-26					
Verdo Produktion	29.098	5.635	15.906	11.144	6.726	68.509
Monopol i alt	48.091	39.605	49.411	45.587	50.275	232.995
Andel af samlet oms	46%	53%	57%	70%	105%	62%
Konkurrenceudsat						
Midtjysk Elhandel	2.066	995	2.019	1.828	904	7.812
Verdo Hydrogen	2.243	351	-678	176	-472	1.620
Verdo Trading	11.038	11.727	4.478	3.854	7.692	38.789
Verdo Tele	19.972	5.139	2.306	-3.593	18.349	5.475
Verdo Energiteknik	2.055	2.692	2.365	5	-212	6.905
Verdo Teknik	1.766	3.279	-1.302	1.054	-2.974	1.823
Verdo Go Green	14.696	10.450	11.371	7.492	6.878	50.887
Verdo Energy Systems	2.486	454	16.572	8.607	4.073	32.192
Konkurrenceudsat i alt	56.322	35.087	37.131	19.423	-2.460	145.503
Andel af samlet oms	54%	47%	43%	30%	-5%	38%

Kilde: Verdos årsrapporter (2014-2018).

Note: 1. Fra listen er undtaget Verdos internationale engagement: Carbon Partners AS, Norge (80 pct. ejerskab), Carbon Partners Inc, USA (100 pct. ejerskab), Verdo Renewables Ltd (UK) (100 pct. ejerskab) og GF Energy BV (100 Pct. ejerskab).

Den voldsomme stigning i resultatet for Verdo Produktion fra 2017 til 2018 skyldes, at selskabet indregner forrentning af egenkapital på varmeproduktion. Den indregning er endnu ikke godkendt af tilsynet jf. Forsyningstilsynet, som regulerer monopolerne. Stigningen i resultatet for Verdo Produktion modsvarer stort set nedgangen i resultatet ved Verdo Varme. Regnskaberne viser, at Verdo Varmes omkostninger til køb af varme er forøget med 16 mio. kr., mens Verdo Produktions indtægter (fratrukket andre driftsindtægter) er steget med 17,8 mio. kr. Verdo Teles gode resultat består i en ekstraordinær indtægt på 18,8 mio. kr. ifm. salg af virksomheden Nianet A/S. Pengene tjenes i koncernens monopolforretning.

EKS 2. NETSELSKABERNE ER STADIG TØMT FOR MEDARBEJDERE. Udgangspunktet for koncernkonstruktionerne på elmarkedet er at aktiviteterne i energikoncernerne er adskilte. Alt andet er undtagelser herfra.

Flertallet af energikoncernerne har tømt netselskaberne for medarbejdere. Det var på ingen måde tænkt ind i reguleringen, da den blev skrevet tilbage i 2004 i forbindelse med liberaliseringen. Ingen havde ganske enkelt fantasi til at forestille sig, at koncernerne på denne måde ville spekulere i selskabskonstruktioner for forbrugernes penge.

En analyse af netselskabernes seneste årsregnskaber viser følgende (2018):

- 22 medarbejdere løfter alle opgaver i Danmarks 4 største netselskaber med netto omsætning på 4,4 mia. kr.
- 933.333 kr. i årsløn er gennemsnitslønnen for en medarbejder i de to netselskaber, som oplyser lønsum.
- 1 medarbejder betjener i snit 100.000 kunder i de 4 største selskaber.

Således er netselskaberne – sammenlignet med det foregående regnskabsår i 2017 - fortsat tømt for medarbejdere. I tillæg hertil bør man bemærke at der er meget lav grad af gennemsigtighed og transparens med aflønning af medarbejdere. Det samme gælder vederlag til ledelse (bestyrelse og direktion). Enten fordi beløb ikke oplyses, eller fordi beløb opgives som andele af samleposter, og derfor alligevel ikke er offentligt tilgængelige.

Tabel 5. Oversigt over medarbejdere i elkonzernernes monopolselskaberne i 2018 (2019).

2018	Antal kunder	Antal medarbejdere	Netto omsætning (mia.)
Radius (Ørsted)	996.062	1	2,0
Evonet (Syd Energi)	320.000	14	0,8
Cerius (SEAS NVE)	394.000	7	0,8
N1 (Enüig)	392.000	0	0,8
I alt	2.102.062 kunder	22 medarbejdere	4,4 milliarder

Kilde: Selskabernes egne årsregnskaber indleveret til Erhvervs- og selskabsstyrelsen (2019).

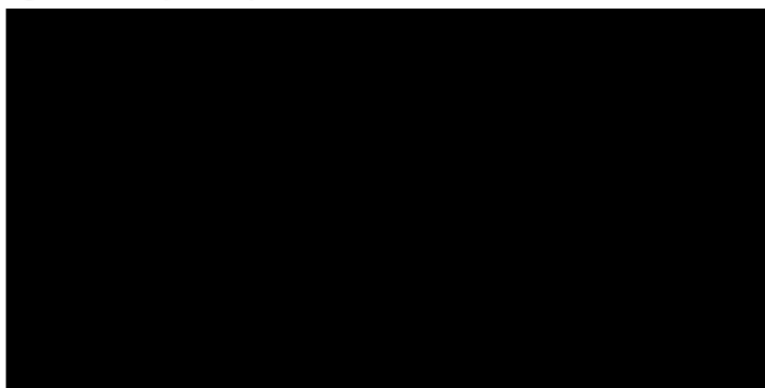
Det har intet med behov for fleksibilitet eller synergi at gøre, når energikonzernerne indretter sig med nul eller få medarbejdere i koncernernes monopolselskab. Udgangspunktet var adskillelse, og det er man kommet meget langt væk fra. I stedet har man udnyttet muligheder for koncernintern samhandel til ugunst for forbrugerne.

Energikonzernerne har flere gange fremhævet, at de lovgivningsmæssigt gerne vil sammenlignes med kommercielle koncerner som eksempelvis Novo, Velux, Danfoss, Grundfos mv.. Det sker også, når vi drøfter koncernforbindelse og -adskillelse. Det er bare to størrelser, der ikke kan sammenlignes, fordi ingen af de nævnte kommercielle koncerner har et monopolben i deres organisation, som de potentielt udnytte kommercielt. Derfor giver den sammenligning reelt ikke mening.

EKS 3. OMFANG AF KONCERNINTERNE TRANSAKTIONER

SE-konzernens netselskab EVONET har for årene 2015-2017 0 medarbejdere. Netselskabet har mellem [REDACTED] der veksler i omfang og indhold over tid. Se oversigt over aftaler her:

Figur 6. Samhandel (2015-2017).

SE-koncernen er her blot et eksempel, som fremhæves for at illustrere problemstillingen. Metodikken anser tilsynet ikke for at være ulovlig, og andre koncerner benytter sig også af den. Store såvel som små.

Problemet er at konstruktionen set fra forbruger og samfundøkonomisk perspektiv er meget uhensigtsmæssig, fordi den potentielt set åbner for et væld af muligheder for krydssubsidiering. Det er ikke hensigtsmæssigt.

Evonet (tidligere Syd Energi Net) har ingen medarbejdere i netselskabet 2015-2017. Alle opgaver løses koncerninternt. Ingen opgaver har været i udbud. Heller ikke oplagte opgaver som eksempelvis ESO eller køb af strøm til dækning af nettab. Et udbud har man afholdt på Energibesparelser, som koncernen endte med selv at vinde i 2018.

Omfanget af opgaver, som udlægges til koncernforbundne selskaber relaterer sig ikke kun til finansielle transaktioner, men gælder for så vidt alle dele af netselskabets opgaver. Dette ses af "Samhandelsaftalen mellem SE Energi & Klima A/S og Sydenergi Net A/S for 1. januar 2017. Heri beskrives følgende ydelser, som købes af det tomme netselskab:

- Økonomiafdelingen – alle ind- og udbetalinger, produktanalyser, finansiell sparring, udarbejdelse af regnskaber og årsrapporter
- Planning & Controlling - "fokuserer på at skabe sammenhæng og forståelse mellem forretningens aktiviteter og de finansielle resultater – herunder finansielle analyser og bearbejdning af data".
- Strategisk forretningsudvikling – "kommercielle analyser – herunder markeds- og konkurrentanalyser, værdiansættelse, såkaldt komplekse excel- og powerpoint-løsninger, juridisk bistand, Lean og Business Process Management samt rådgivning om micro- og macro-trends"
- IT – ansvar for interne og eksterne it-systemer herunder udvælgelse og drift af standardservice + udvikling af interne IT-systemer i koncernen
- Afregning og Inkasso – herunder konkurs, tvangsauktion og fakturering af handelsselskaber i SE Energi og Klima
- Indkøb og logistik – herunder indkøb af varer og ydelser for SE-koncernen.
- Group Treasury & Risk Management. Afdelingen håndterer bl.a.: Optimering af SE-koncernens finansiering og Implementering af diverse regelsæt (compliance)
- HR – herunder ansættelse og afskedigelse.
- Koncern Support (Kommunikation, Public Affairs & Facility). Afdelingen håndterer blandt andet: Mediedækningen i koncernen som helhed, herunder ift. andelshavere, intern kommunikation, understøttelse af optimering af forretningsgange, kantinedrift, bygningsdrift osv.

Her træder et forhold særligt tydeligt frem. SE-koncernen har, hvad de selv kalder for et "Internt konsulenthus", som alle selskaber i koncernen bruger, dvs. både netselskabet og handelsselskaberne.

Det er vores overbevisning, at det hverken er i overensstemmelse med el-direktivet eller med intentionerne bag enhver lovgivning om adskillelse, at elnetselskaber skal kunne sammenblende økonomi og aktiviteter, som det er tilfældet her i "interne konsulenthuse". Reelt set bliver netselskabet en tom skal, som kun rummer papirer og transaktioner om alt fra IT til koncernintern belåning.

Enhver tanke om adskillelse bliver derigennem illusorisk. Det har skadeseffekter på de kommercielle markeder. Det gør det svært for tilsynet at udføre deres tilsynsarbejde med de relativt begrænsede ressourcer, som de har til rådighed. Såfremt alle de ca. 40 netselskaber i Danmark over en periode på 3 år benytter sig af samme metodik som SE-koncernen med samme antal selskaber og aftaler, så skal tilsynet kontrollere og holde øje med ikke færre end 480 koncerninterne aftaler på elområdet.

Det giver sig selv, at såfremt det tilsyn skal være effektivt, så vil de administrative udgifter hertil eksplodere.

Ad 3. Manglende adskillelse

Rapporten konkluderer, at:

- *Reglerne om adskillelse og transparens er ikke tilstrækkelige til at eliminere risiko for konkurrenceforvridende adfærd.*
- *Tilsyn er ikke tilstrækkeligt til at eliminere risiko for konkurrenceforvridende adfærd.*
- *Implement foreslår en række tiltag, der – når de er fuldt implementeret – måske vil eliminere de største kilder til konkurrenceforvridende adfærd.*
- *Implement skriver, at ingen af de foreslåede tiltag er nødvendige, hvis ejermæssig unbundling vedtages.*

KOMMENTAR:

Eksemplerne på sammenblanding er talrige. Energispareordningen er nok den største enkeltstående til dato, men det gælder i princippet alle koncerninterne handler. Nettab er en anden sag, hvor forbrugerne historisk har betalt for meget, men alle samhandler burde eksempelvis have været anmeldt til tilsynet for her altid at kunne være blevet udfordret af tredje part. Det ville lægge dæmper på incitament til overbetaling og forskelsbehandling.

---o-o-o---

3.1. KOMPLEKSE ORGANISATIONER

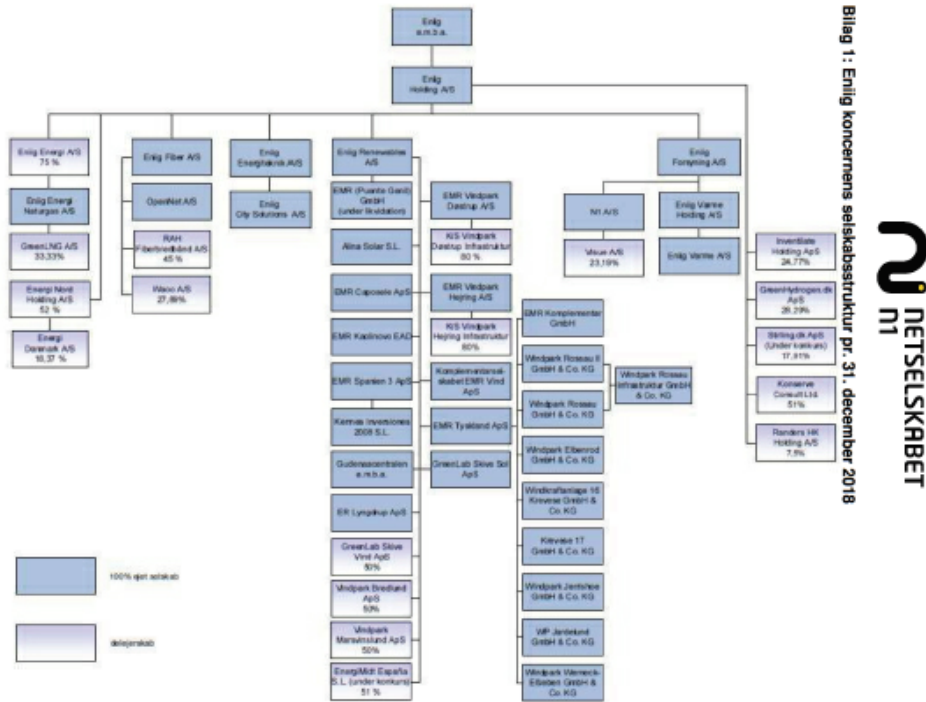
I tillæg til implements konklusioner, så er det væsentligt at forstå, de komplekse konglomerater, som energiselskaberne har bygget op. Det stiller krav til graden af adskillelse. Det kommer vi med eksempler på her.

EKS 1. Komplekse organisationer kræver klar adskillelse

I princippet kan et netselskab lave koncerninterne kontrakter med hvert enkelt af koncernens selskaber. Eniig-koncernen har eksempelvis jf. seneste årsrapport for intern overvågning 52 koncernselskaber, som netselskabet kan samhandle med:

Figur 7. Organisationsdiagram Eniig-koncernen.

Kilde: <https://n1.dk/media/2974/aarsberetning-om-intern-overvaagning-for-kalenderaaret-2018.pdf>

Forsyningstilsynet er ikke gearet til – hverken kapacitets- eller budgetmæssigt – at håndtere samhandel i komplekse koncernkonstruktioner, som her overfor. De seniorkompetencer, der skal til er dyb indsigt i såvel monopolregulering, markedsregulering og komplekse koncernstrukturer. Sådan har vi også set det i forbindelse med finanskrisen: Jo større konglomerater og avancerede strukturer koncernerne bygger op – jo sværere bliver det at føre tilsyn med transaktioner. Ser vi på governance og den kompleksitet, der er under udvikling i energisektoren, så er der mange lighedspunkter. Det bør få advarselslamperne til at blinke hos både regulator og tilsynsmyndighed.

I rapporten om Personssammenfald side 6-7 gives det ideal, som reguleringen er udtænkt til. Det består af nogle enkle selskaber i et klassisk over-/underordningsforhold.

Virkeligheden har flyttet sig – som ovenstående diagram fra Eniig-koncernen viser – langt væk fra en enkel og rent regulatorisk og tilsynsmæssigt overskuelig hverdag. Der er tale om komplekse koncernstrukturer med helt og delvist ejede selskaber, hvor netselskabet potentielt set kan samhandle og have kontakt med alle.

Figur 8. Forsyningstilsynets rapport om Personssammenfald.

FIGUR 1 | DIREKTIONSMEDLEMMERS ADSKILD TIL AT OPTJENER I KONCERNFOR-
BUNDNE VIRKSOMHEDER

Pointen med at tage eksemplet ind i høringssvaret her er, at den regulering vi har i dag, er tiltænkt en helt anden adfærd og en anden og mere simpel organisation end den, som vi ser på energimarkedet i dag. Der kan spekuleres i de sprækker, der opstår i den uklare regulering, og det er svært for tilsynet at bevare overblik og mulighed for indgriben.

Løsningen er mere transparens, mere adskillelse og langt stærkere sikring af isolerede ejerinteresser i de forskellige typer af virksomheder i energikoncernerne. Det her er en statslig opgave, fordi staten skal vogte forbrugernes interesse ved at regulere monopolerne. Uklarhed og gråzoner tjener hverken forbrugerne, regulator eller tilsynet.

3.2. FORSKELBEHANDLING

Det er væsentligt at sikre, at netselskaberne agerer objektivt og neutralt overfor alle kommercielle selskaber – herunder, at de ikke stille egne selskaber bedre i konkurrencen end andre. Hvis ikke vi sikrer det, så ender netselskabernes med i sig selv at være en barriere for grøn omstilling.

I tillæg til eksemplerne i de foregående afsnit, så er det et problem, at koncernerne med netselskaberne som tom skal, optimerer økonomi og omkostninger til ugunst for ejerne og til skade for konkurrencen. Hvis forbrugerne skal have billigste priser skal konkurrencen som værktøj virke. Det gør den ikke, fordi koncernerne har stærk interesse i at stille egne selskaber bedst muligt.

EKS 1. Nettab

En helt ny beregning på de seks største elnetselskaber viser, at kunderne kunne have sparet op mod 50 mio. kr. alene i 2017, hvis selskaberne havde valgt at udbyde deres indkøb af strøm til dækning nettab frem for at købe det koncernintern. Analysen af netselskabernes indkøb viser, at:

- Ingen af Danmarks knap 40 netselskaber har nogensinde afholdt udbud på strøm til dækning af nettab.
- Elnetselskaberne fravælger udbud og køber ind hos søsterselskab, som de både deler kaffemaskine og øverste direktør med.
- Elkunderne får en regning, der er 20 gange højere, end den de ellers kunne have betalt.
- El-kunderne i de seks største selskaber kunne have sparet op mod 50 mio. kr. ved udbud på opgaven "indkøb af nettab" – alene i 2017.
- Der er tendens til "omvendte skalafordele": Jo større selskab – jo større mængde – jo dyrere opgaveløsning.
- Med handlen giver netselskabet handelselskabet både kontante økonomiske fordele samt fordele i forbindelse med deres samlede strømindkøb: Det ligger en sikker bund i forretningen – og jo større mængde og jo billigere kan selskabet handle.

Metoden, som netselskaberne benytter sig af er lovlig indenfor de gældende rammer, men den er særdeles uhensigtsmæssig for kunderne, som får en meget større elregning, end de egentlig behøvede.

Hvad er nettab?

En del af den strøm, der produceres, går tabt undervejs fra produktionen gennem ledninger, kabler og videre ud til kundernes stikkontakt. Det kaldes nettab. Ifølge offentligt tilgængelige estimater er gennemsnits-nettabet 10 %.

Forenklet forklaret: Der skal derfor sendes 110 % strøm afsted for at være sikker på, at kunden modtager 100 % strøm i stikkontakten. De ekstra 10 % skal energikoncernen købe hos en elhandler. Opgaven kan nemt beskrives og sendes i udbud.

Nettab er en del af indtægtsrammen, men er ikke en del af effektiviseringskravene fra Forsyningstilsynet.

Fordele og ulemper: Ved at undgå, at sende opgaven i udbud opnår koncernen som et samlet hele, dvs. både netselskab og kommercielt selskab, at et lukrativt aktiv kan fastholdes indenfor egen koncernmur.

For handelselskabet isoleret set opnås følgende fordele:

- Ind ad døren får det kommercielle handelselskab en kæmpe ordre, som de ikke skal tage i konkurrence med andre.
- Der er tale om en leverance hvis volumen får betydning for handelselskabernes regnskabsresultat.

For netselskabet isoleret set opnås ikke fordele, men ulemper:

- Netselskabet risikerer at blive hjemsted for dårlige indkøbsaftaler.
- Samhandelsaftalerne risikerer at blive dyrere end nødvendigt – og dermed ikke på markedsmæssige vilkår.

- Indkøbsstrategien skal være "ren spot" for at være i forbrugernes interesse. Over tid vil ethvert selskab med den likviditet, som netselskabet ligger inde med, altid være bedst tjent med spotprisen. Det tilsiger såvel teoretisk som praktisk erfaring.

Isoleret set har netselskabets ejere ingen interesse i at undgå udbud. Et udbud afholdes for at presse pris ned og service op. Ved at undgå udbud mister netselskabet muligheden for dette pris- og servicepres. Til gengæld får den samlede koncern en mulighed for at optimere den samlede udgifts- og opgaveportefølje på tværs af monopoldrift og konkurrenceaktiviteter.

Figur 9. Nettab - baggrundsdata fra seks elnetselskaber (2017)

	Radius	Cerius	EVONET	ENIG	NRGI	Energifyn	Total
Nettab	357.893.875	161.485.930	111.966.385	197.543.563	71.421.055	83.173.170	983.483.978
Omkostning nettab	191.975.800	90.418.431	48.450.079	88.555.853	34.861.919	39.236.594	493.498.676
Pris pr. kWh	53,64	55,99	43,27	44,83	48,81	47,17	50,18
Indkøbspris spot	165.034.507	74.487.514	49.833.369	88.018.151	31.877.433	37.111.147	446.362.121
Indkøbspris pr. kWh	46,11	46,13	44,51	44,56	44,63	44,62	45,39
Avance ved rens spot	26.941.293	15.930.917	-1.383.290	537.702	2.984.486	2.125.447	47.136.555
Avance ved ren spot pr. kWh	7,53	9,87	-1,24	0,27	4,18	2,56	4,79
Spot gns. pris DK1			22,38	22,38	22,38	22,38	22,38
Spot gns. pris DK2	23,78	23,78					23,78
Såmlet leverage	8.208.544.125	3.989.723.377	3.598.726.312	4.373.635.866	2.108.040.212	2.272.479.225	24.551.149.117
Nettab % af leverage	4,36%	4,05%	3,11%	4,52%	3,39%	3,66%	4,01%
Såmlet forbrug 2017							33.067.000.000
Andel af såmlet forbrug							74,25%
Overfakturering pr. kWh							0,20

Kilde: Elnetselskabernes Energinets datahub (marts 2019) samt Elnetselskabernes reguleringsregnskaber indberettet til Forsyningstilsynet (2018).

Note: *1: Evonet ligger i 2017 ca. 10 prø lavere end de øvrige år, hvilket kan betyde, at de har udestående fra andre år, som nivelleres ud på andre år.

EKS 2. Entreprenørmarkedet. I forlængelse heraf – og henset til de økonomiske incitamenter, som netselskaberne har – så kan det ikke konkluderes, som implement gør på side 56 på baggrund af et enkelt interview med en entreprenør for elteknik, "at der ikke er en oplevelse af, at elkoncernerne kan prisdumpe entreprenørydelserne ved hjælp af subsidiering fra moderselskabet". Grundlaget er for spinkelt og kan ikke beteges som validt.

I princippet kan monopolpenge tilflyde et hvilket af koncernens kommercielle forretningsområder, så hvis det konstateres at der tilflyder penge og fordele til eet område, så vil det gælde alle områder, fordi interessen og konstruktionen tillader det. Det bør tydeliggøres i implements analyse.

EKS 3. Produktionsanlæg og mulighed for forskelsbehandling. Det er EU, der sætter kravet om unbundling, ikke mindst med DIREKTIV 2009/72/EF. Artikel 26 siger "Er distributionssystemoperatøren en del af en vertikalt integreret virksomhed, skal vedkom-

mende i det mindste være uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, af andre aktiviteter, der ikke vedrører distribution". Det vil sige uafhængig af både salg- og produktionsvirksomhed.

I Implement's/Forsyningstilsynet's rapporter er der ikke foretaget analyser af de energiselskabernes interesse i produktion af strøm, og hvordan deres vertikalt integrerede netselskaber kan bruges til at favorisere egne produktionsvirksomheder og produktionsanlæg.

Der er helt særlige forhold som komplicerer forholdet til små egenproducenter som f.eks. private solcelleanlæg, hustandsvindmøller og minikraftvarme. Af mange årsager kan små private produktionsanlæg hverken teknisk eller tarifmæssigt sidestilles med store produktionsanlæg. De kan ikke behandles ens, og bliver det heller ikke, men de skal stadig behandles lige og ikke-diskriminerende.

Der må laves, og bliver også lavet, særskilte tilslutningskrav og tarifmodeller for små og store produktionsanlæg. Forskellen er, at mens alle energiselskabernes anlæg hører til de store anlæg tilsluttet til højspænding, så er private egenproducenter alt overvejende de små anlæg tilsluttet lavspænding. Når netselskabet laver de forskellige metoder for tilslutning til store anlæg og små anlæg, så ligger der her en oplagt mulighed for at favorisere netselskabets concernforbundene produktionselskaber på bekostning af små egenproducenter.

I praksis ser vi, at netselskaberne kan diskriminere små egenproducenter samtidig med, at de har mulighed for at hjælpe større produktionselskaber. Forskelsbehandlingen mellem små og store anlæg bør også analyseres.

3.3. SAMMENBLANDING

EKS 1. Mail fra Dansk Energi. Dansk Energi, der repræsenterer netselskaber og handelsselskaber, koordinerer information på tværs af koncernernes selskaber. Givet hele konstruktionen med personsammenfald, den komplekse koncernstruktur og de tømte netselskaber, så er dette ikke usædvanligt. Det vigtigste for regulator og tilsynsmyndighed er – også i forbindelse med analysen her – at regulator og tilsyn har adgang til information og viden om, hvad der foregår i praksis ude i selskaberne.

Koncernsammenblanding er en udfordring. Det blev understreget ved Dansk Energis udsendelse af en mail. I mailen, der er sendt til koncerndirektører, elhandelsdirektører og netdirektører står der blandt andet at: "I besvarelserne er det vigtigt at sikre konsistens og kvalitet i besvarelserne på tværs af hele koncernen". Det er i sig selv tankevækkende, at genstanden for undersøgelse er selskabsadskillelse – samtidig med at Dansk Energi direkte opfordrer til at der skal koordineres svar for at sikre konsistens på tværs af hele koncernen. Handlingen førte til at Forsyningstilsynet udsendte en indskærpelse til energiselskaberne om, at de skulle besvare spørgsmålene enkeltvis.

Den information er væsentlig for alle læsere af rapporterne, og den information bør derfor fremgå af rapporterne. Det gælder såvel mail som den efterfølgende indskærpelse fra Forsyningstilsynet.

EKS 2. Lovfæstet ret giver mulighed for forskelsbehandling §73b (side 11). Vi støtter Implements analyse af elforsyningslovens § 73B. Bestemmelsen, der undtager standardiserede vejledninger om fastsættelse af tariffer og betingelser mv. fra bestemmelserne i konkurrencelovgivningen omkring konkurrencebegrænsende aftaler og misbrug af dominerende stilling, er forældede. Bestemmelsen giver i dag en uhensigtsmæssig skævhed og anledning til konkurrenceforvridning, idet Dansk Energi kan diktere vilkår, der også gælder elhandelsvirksomheder, der ikke er medlemmer hos Dansk Energi. Det kan være medlemmer hos De Frie Energiselskaber - eller hos selskaber helt uden tilknytning til en brancheorganisation. Netop Standardaftalen er et godt eksempel på, at denne aftalemodel ikke fungerer i et konkurrenceudsat marked.

Det forstærker skævvridningen, at Forsyningstilsynet ikke kan føre tilsyn med den konkrete adfærd hos netselskaberne ift. aftalerne, fordi tilsynet alene godkender den metode, som netselskaberne eksempelvis fastsætter en sikkerhedsstillelse efter. Kommercielle selskaber er således overladt til at civile søgsmål. Dette er kendt i branchen, og når det populært sagt er gratis at forskelsbehandle, og dermed stille forbrugere og markedet ringere, så opstår der uhensigtsmæssige incitamenter.

Der er meget ringe gennemsigtighed i omkostningerne forværrer yderligere situationen, idet de forbrugere, der betaler for de fordyrende aktiviteter, dermed ikke kan sige fra. Alle omkostninger til de fordyrende aktiviteter har nemlig kun en betaler: Forbrugere. Der findes i øvrigt ikke fortilfælde fra andre konkurrenceudsatte markeder, hvor en brancheorganisation med stærke økonomiske egeninteresser – som det er tilfældet her – skrives ind i loven. Den enkle løsning er at lade Elforsyningslovens §73b udgå.

OPSUMMERING

Rapporterne dokumenterer problemer med manglende adskillelse og fravær af effektivt tilsyn. Det skal staten sikre. Derfor skal arbejdsgruppen særskilt sørge for at sagens alvor kommer politikerne til kendskab. Med Energispæredningen, der årligt kostede forbrugerne 2 mia. kr. kom viden sent frem til politiske beslutningstagere. Vi anbefaler derfor – også af hensyn til den fremadrettede indretning af energimarkederne – at der gives en særskilt og foreløbig orientering til ministeren.

Alvoren af rapportererne gør – i forlængelse af de mange konkrete eksempler, som vi bl.a. her også har gengivet – betyder, at arbejdsgruppen anbefales følgende tiltag:

GENERELLE TILTAG – arbejdsgruppen anbefales at:

1. Foretage en regnskabsanalyse af netselskabernes økonomi, som led i kommissoriet (se Bilag 1. Regnskabsanalyse).
2. Udarbejde vurdering af om dansk lov på baggrund af rapporternes konklusioner lever op til eldirektivets krav om selskabsadskillelse og effektivt tilsyn.
3. Levere en analyse af fordele og ulemper ved ejermæssig unbundling, som opfølgning på Elreguleringsudvalgets rapport.
4. Foretage en særskilt og foreløbig orientering til ministeren om rapporternes konklusioner.

KONKRETE TILTAG i forhold til de tre rapporter:

1. Beskrive ejerinteressen hos hhv. et handelsselskab og et netselskab. Bør fremgå af alle rapporter.
2. Kort beskrive, at når der principielt kan tilflyde monopolpenge til et kommercielt forretningsområde i koncernen, så kan penge tilflyde alle områder.
3. Beskrivelse af, at Forsyningstilsynet i forbindelse med spørgeskema sendt til energikoncernerne, følte sig kaldet til at udstede en indskærpelse til, at skemaerne blev udfyldt for hver enkelt selskab – og at svar ikke måtte koordineres forud for besvarelse. Mail fra Dansk Energi og indskærpelsen fra Forsyningstilsynet bør indgå som bilag til rapportererne.
4. Foretage analyse af netselskabernes mulighed for at diskriminere mellem store og små produktionsanlæg samt foretage valid analyse af mulighederne for det samme på entreprenørmarkedet.
5. Foretage en revurdering af, hvorvidt netselskabernes i ScanEnergis ejerkreds de facto er koncernforbundne.
6. Foretage en revurdering af, hvorvidt reglerne om habilitet og adskillelse er overholdt, når eksempelvis direktionen i et holdingselskab, kan indsætte sig selv som formand hhv. netselskab og handelsselskab.
7. Overveje anbefaling af, at §73B bør udgå af Elforsyningsloven.

For god ordensskyld vil vi afslutningsvist gøre opmærksom på, at det fortsat er vores vurdering, at dansk lov ikke lever op til eldirektivet, når det drejer sig om selskabsadskillelse. Der er ikke pligt til ejermæssig unbundling i direktivet, sådan som eksempelvis Holland har effektueret det. Til gengæld kræves det, at staterne skal sikre et effektivt tilsyn, som skal forhindre, at vertikalt integrerede virksomheder har mulighed for at fordreje konkurrencen. Medlemsstaterne skal sikre, at markederne drives på en sådan måde, at der ikke diskrimineres, eller at markedsadgang hindres. Det gælder for reglerne for tilslutning, og det gælder for detailmarkedet.

På høringsmødet i Energistyrelsen den 28. august 2019 var svaret på spørgsmålet om hvorvidt myndighederne har forholdt sig til EU lovgivning, at tilsynet ikke har forholdt sig til EU-reglerne, fordi udgangspunktet var en antagelse om, at EU-reguleringen var overholdt. Vi mener at dette – set i lyset af rapporternes konklusioner omkring manglende adskillelse og sikring her af – fortsat er en relevant problemstilling, som bør afdækkes.

Vi ser frem til fortsat positiv dialog med Forsyningstilsynet samt den øvrige arbejdsgruppe, lige såvel som vi altid gerne uddyber vores høringssvar ved møder.

Med venlig hilsen

Jette Miller
adm. direktør

BILAG

- Bilag 1. Regnskabsanalyse.
- Bilag 2. Mail fra Dansk Energi til medlemmerne.
- Bilag 3. Artikel fra Finans: "De forherliger sig selv".

REGNSKABSANALYSE

En regnskabsanalyse har til formål at skabe transparens ifm. vurdering af markedsmæssighed af aftaler og transaktioner mellem et elnetselskab og koncernrelaterede selskaber. Rådata er alle konteringer i netselskabet, der er grundlaget for netselskabets revisionspåtegnede årsrapport og reguleringsregnskab.

Grundlaget for analysen tilvejebringes ved at Forsyningstilsynet jf. hjemmel i elloven samt indtægtsrammebekendtgørelsen bestiller følgende:

1. *Kontoudskrifter. Udskrift af netselskabets posteringer med angivelse af konto samt i tillæg hertil også debitor-/kreditorlister.*
2. *Instruks samt beskrivelse. Relevante dokumenter fra den regnskabsansvarlige med eksempelvis de antagelser, som der bogføres ud fra samt den instruks, der godkendes ud fra samt beskrivelse af allokering og attestering af omkostninger på art, sted og formål.*
3. *Opgørelse af udestående poster. Dokument med afstemning af balancer.*
4. *Aftaler. Flertallet af netselskaberne har indgået aftale med et eller flere koncerninterne selskaber, der også varetager eks. administrative opgaver for andre selskaber i koncernen. Administrationsomkostninger kan eks. være placeret i "holdingselskabet" (eks. SEAS NVE) eller et særskilt "administrationselskab A/S" (eks. Energifyn). I disse tilfælde skal Forsyningstilsynet ligeledes indhente den aftale, der er indgået mellem de to selskaber. Det skal kunne mappes under hvilke aftaler transaktioner under pkt. 1 indgår.*

Analyse

På baggrund af dataindsamling udarbejdes en analyse, hvor transaktionerne sammenholdes med de/den indgåede aftale(r).

Som første led i analysen grupperes omkostningerne på følgende kategorier:

- It
- Personaleadministration, løn, uddannelse, udvikling, andre personaleaktiviteter
- Kundeservice
- Drift og vedligehold af net
- Kommunikation
- Energibesparelser
- Anlægsarbejder
- Ledelse
- Husleje

Dernæst undersøges forhold som eksempelvis:

- Hvilke aftaler hører omkostningerne ind under – hvad er grundlaget for den fakturering, der finder sted?
- Er der konteret omkostninger i netselskabet, som ikke henhører under netselskabets opgaveportefølje?
- Er den indgåede aftale mellem de koncerninterne selskaber markedsmæssig?
- Lever den koncerninterne aftale op til almindelig standard for aftaleindgåelse?
- Hvor stor en andel af omkostningerne er uspecificeret/dårligt specificeret
- Fakturering af "entreprenørydelser" - hvilken timepris er anvendt, og på hvilket grundlag attesteres fakturaen?
- Varierer prisen på en montørtime over året – og er den markedsmæssig? (350 i markedet mod 600-800 i et netselskab?)
- Faktura ved navn "Månedens ydelser": Hvis der fremgår samlepost-fakturaer i denne størrelsesorden i slutningen af måneden, så bør selskabet udspecificere.
- Sammenholde priser på projekter, time- og materialepriser med pris du kan få i markedet (markedsprisen).

From: [REDACTED]@danskeenergi.dk> Sent: 30. januar 2019 [REDACTED] Cc: [REDACTED]
 <[REDACTED]@danskeenergi.dk>; [REDACTED] <[REDACTED]@danskeenergi.dk> Subject: VIGTIG!
 Information om survey ifm. myndighedernes konkurrenceanalyse Importance: High

Til [REDACTED] direktører

Myndighederne har som mange bekendt igangsat en analyse af eventuelle konkurrenceudfordringer ved koncernforbundne netselskaber, benævnt *Konkurrenceanalysen*. Analysen blev oprindeligt vedtaget af energi-forligskredsen i 2015 som opfølgning på EI-reguleringsudvalgets anbefalinger om bl.a. den fremtidige organisering af sektoren. JPs "elkonge-sag" i eftersommeren 2017 gav øget fokus på organiseringen af sektoren, betød en fremrykning af analysen, og fremhævelse af eventuelle tiltag til at sikre tilstrækkelig adskillelse mellem kommercielle forretninger og monopolaktiviteter i elnetkoncerner. Formål med analysen at vise, om der er behov for yderligere konkret politisk og lovgivningsmæssig opfølgning. Konkurrenceanalysen blev indledt i efteråret 2018, men reelt har myndighederne først igangsat arbejdet omkring nytår. Kommissoriet for analysen er vedlagt til yderligere orientering.

Analysen gennemføres af en tværaministeriel arbejdsgruppe, bestående af Energistyrelsen som projektleder samt Forsyningstilsynet, Konkurrencestyrelsen og Finansministeriet. Dansk Energi er medlem af en følgegruppe til analysen, hvor også Dansk Industri, Dansk Erhverv, Landbrug & Fødevarer, Forbrugerrådet, Foreningen af Slutbrugere af Energi og De Frie Energiselskaber er medlem. De tre sidstnævnte aktører argumenterer kraftigt for ejermæssig unbundling af netselskaber, og særligt er De Frie Energiselskaber særdeles aktiv på sociale medier med denne agenda.

Analysen skal i hovedsagen danne grundlag for at vurdere, om reguleringen sikrer tilstrækkeligt vandtætte skotter – både økonomisk og organisatorisk – mellem kommercielle forretninger og monopolaktiviteter i elnetkoncerner således, at der ikke sker urimelig begunstiggelse af koncernforbundne elhandels- og energisparevirksomheder via koncernforbindelsen til elnetvirksomheder.

Hovedspørgsmålene i analysen er således grundlæggende, om:

- Elnetselskabernes koncerninterne indkøb af services og ydelser sker på *markedsmæssige vilkår* (jf. elforsyningslovens § 46) – her fokuseres specielt på indkøb af administrative ydelser, IT og øvrigt ressourceindkøb fra koncernen samt på indkøb af el til nettab og energibesparelser.
- Elnetselskabernes interne overvågningsprocedurer og øvrig regulering af den funktionelle adskillelse er tilstrækkelige til at sikre *netselskabets neutralitet* i markedet (jf. bl.a. elforsyningslovens §§ 20 b og 24) samt om personsammenfald i ledelse eller organisation mellem koncernforbundne selskaber udgør et problem ift. *netselskabets neutralitet* og uafhængige beslutningstagen (jf. § 45).

Survey til elnetkoncerner, elnetvirksomheder og elhandelsvirksomheder

Implement Consulting Group har for Forsyningstilsynet i går udsendt et survey til brug for at belyse særligt pkt. 3 i konkurrenceanalysen, som lyder:

En analyse af, i hvilken grad de nuværende regler sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter i koncernforbundne netvirksomheder, samt om reglerne sikrer åbenhed og transparens om koncernforbundne elskabers aktiviteter. Herunder skal der udarbejdes en analyse af, om der er udfordringer og barrierer i snitfladen mellem detail- og distributionsleddet, som hæmmer konkurrencen og markedsmæssigheden. Forsyningstilsynets erfaringer og løbende tilsyn med reglerne vil blive inddraget i analysen.

Implement har på denne baggrund sammen med Forsyningstilsynet designet survey'et ud fra en gruppering af temaer og opstillede hypoteser, som survey'et skal give input til og medvirke til at belyse, nemlig følgende:

- **Positiv særbehandling**
  - Handelsselskabet kan opnå prioriteret adgang eller positiv særbehandling fra det koncernforbundne netselskab.
- **Informationsdeling**
  - Handelsselskaber kan opnå adgang til information og data fra det koncernforbundne netselskab
- **Vandtætte skotter mellem ledere/ medarbejdere**
  - Medarbejdere i koncernen udfylder flere ledelsesposter, hvis mål kan være i konflikt med

- hinanden
- Medarbejdere, som udfører opgaver både for monopol- og kommercielle selskaber kan have adgang til information, som kan give de kommercielle selskaber fordele
- **Selvstændig beslutningstagning**
  - Reglerne, som skal sikre netselskabernes uafhængige beslutningstagen, er utilstrækkelige
  - Beslutningsgange, beslutninger og ansvar er beskrevet utilstrækkeligt, så det ikke er tydeligt for omverdenen hvordan netselskabet træffer uafhængige beslutninger
- **Direkte og indirekte krydssubsidiering**
  - Handelsselskabet kan opnå fordele ved fælles markedsføring med det koncernforbundne netselskab
  - Der sker krydssubsidiering af de koncernforbundne aktiviteter ved at netselskabet betaler for høje, koncerninterne priser
  - Koncernen fastlægger et ydelsesniveau, som netselskabet ikke har behov for, men som alligevel delvis betales af dette
  - Konkurrenceudsatte, koncernforbundne selskaber opnår lave finansieringsomkostninger på bekostning af netselskabets finansieringsomkostninger

Survey'et skal altså bruges til at undersøge, om der er tilstrækkelig adskillelse, neutralitet og markedsmæssighed mellem net, handel og den øvrige koncern, og om ikke-koncernforbundne elhandelsvirksomheder virksomheder oplever særlige konkurrencebarrierer i markedet som følge af konkurrenters koncernforbindelse til elnetselskaber. Det er tydeligt, at de opstillede hypoteser viser en vis forudindtagethed fra myndighedernes side, men så meget desto vigtigere er det at branchen leverer information, der kan bidrage til en saglig og balanceret afvisning af de opstillede hypoteser.

Det er derfor særdeles vigtigt, at alle selskaber leverer de informationer implement, på vegne af Forsyningstilsynet, efterspørger i dette survey og at der svares fyldestgørende. Ultimativt kan Forsyningstilsynet med hjemmel i elforsyningslovens § 84 give såvel elnetselskaber som kommercielle selskaber pålæg om at svare.

Vi er i følgegruppen til konkurrenceanalysen blevet præsenteret for et udkast til survey'et. Dette er bestemt ikke ensbetydende med, at det endelige survey er tilstrækkeligt balanceret og indholdsmæssigt meningsfuldt efter branchens smag, men survey'et skal imidlertid også tilfredsstillende og afspejle input fra andre aktører i følgegruppen.

Der er udsendt et særskilt survey til koncerner (dvs. moderselskaber), elnetselskaber og til elhandelselskaber. I besvarelserne er det vigtigt at sikre konsistens og kvalitet i besvarelserne på tværs af hele koncernen samt at dedikere de nødvendige ressourcer til at give fyldestgørende svar på de stillede spørgsmål.

Fristen for besvarelsen af survey'et den 17/2 er ramt meget ved siden af, set i lyset af omfanget, men ikke mindst at jeres medarbejdere er reserveret til andre opgaver. Vi har kraftigt påpeget over for myndighederne, at relevante medarbejdere er dybt optagede med årsafslutning og regnskabsaflægning og at uge 7/8 er i øvrigt et vanskeligt tidspunkt for besvarelse. Forsyningstilsynet har valgt at fastholde tidspunktet, og en deadline på ca. 2 uger.

Hvis der er problemer med at nå besvarelsen opfordrer vi kraftigt til at meddele konsulentterne dette og bede om fristforlængelse. Vi vil forsætte med at sige til Forsyningstilsynet at deadline for besvarelse er helt uproportional og bør rykkes.

Vi står i Dansk Energi til rådighed for hjælp i forbindelse med besvarelsen af survey'et. I er velkommen til at kontakte undertegnede med eventuelle spørgsmål.

Tilsvarende orientering er dags dato udsendt til [redacted] direktører og [redacted] direktører.

Med venlig hilsen

[redacted]

Bilag 3. "Avisartikel om tilskudsfidus: De for herliger sig selv".

Nordjysk VVS'er raser over elselskabernes tilskudsfidus: De forherliger sig selv

Elselskabet Nyfors tildelte sig selv ca. 20.000 kr. mere i tilskud end de private aktører, som bød på opgaven. Det sikrede dem opgaven og et efterfølgende slagsmål med en nordjysk VVS'er og hans brancheforening.

Erhverv 07.09.2017 kl. 19:01

Jakob Martini
Kasper Brøndgaard Andersen

Det var en ganske almindelig opgave med at installere en varmepumpe i en privat bolig, der fik den nordjyske VVS'er Jens Frederik Holdorf på sporet af, at der er noget helt galt med den tilskudsordning for energibesparelser, som bl.a. landets elselskaber administrerer.

Jens Frederik Holdorf, der ejer og driver Klokkerholm Smedje & VVS i Hjøllerup Nord for Aalborg, gav et tilbud på varmepumpe-opgaven i april sidste år, men måtte efterfølgende se sig slået af elselskabet Nyfors, der i dag er ejet af sønderjyske SE. Ikke fordi Nyfors kunne løse opgaven billigere end Klokkerholm Smedje & VVS, men fordi Nyfors kunne opnå et højere tilskud end Klokkerholm VVS. Vel at mærke for den samme opgave. Tildelt af en anden afdeling i selvsamme energikoncern.

»Det kan jo ikke være rigtigt. De tager en opgave fra mig ved at uddele en højere støtte til sig selv,« siger Jens Frederik Holdorf.

Siden april 2016 har han haft adskillige e-mail-udvekslinger og telefonskænderier med de ansvarlige ledere i Nyfors og senere SE. Men han har aldrig fået en forklaring, som han kan acceptere.

Ifølge Jens Frederik Holdorf er der ingen tvivl om, at han har været udsat for konkurrenceforvridning, fordi elselskabet har benyttet en tilskudsfidus til at sikre sig opgaven.

»Det er jo konkurrenceforvridende i forhold til, at de forherliger sig selv. Det er jo ikke fair over for os, som ikke kan opnå samme høje tilskud, som de giver sig selv,« siger han.

Jens Frederik Holdorf er langt fra den første, der kritiserer energispareordningen, som blev lanceret for mere end 10 år siden. Ordningen, der er finansieret af energiselskabernes kunder, er i flere år blevet kritiseret for sjusk, fejl og decideret svindel.

FORSYNINGSTILSYNET
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Islands Brugge 26
Postboks 1990
2300 København S

T +45 33 93 20 00
F +45 33 32 01 74

SMV@SMVdanmark.dk
SMVdanmark.dk

4. september 2019

Tak for fremsendte delanalyser og for muligheden for at kommentere på dem.

Kommissoriet favner alle forbrugere

Det fremgår af kommissoriet for analysen af konkurrenceforholdene i elsektoren, at formålet med analysen er "at bidrage til at sikre en stærk konkurrence til gavn for borgere og virksomheder i Danmark". SMVdanmark forudsætter her, at det naturligvis gælder alle borgere og alle virksomheder.

Analyserne bekræfter "utætheder"

Delanalyserne bekræfter desværre SMVdanmarks medlemmer i deres oplevelse af, at de vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og kommercielle aktiviteter inden for én og samme concern nok ikke er så vandtætte endda, og i deres oplevelse af, at konkurrencen i elmarkedet kun er effektivt udfoldet i dele af samme.

Massive personsammenfald

Alene delanalysen "Undersøgelsen af personsammenfald i netvirksomheder, elhandelsvirksomheder og virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder" påviser så massive personsammenfald, at dette i sig selv påkalder sig behov for langt mere effektive værn mod sammenblanding af monopolaktiviteter og kommercielle aktiviteter, end vi kender i dag. Om de konstaterede personsammenfald ligger inden for de regulatoriske rammer eller ej, forekommer fra et forbrugerperspektiv at være et spørgsmål af mere akademisk interesse.

Uvildighed er et sundt princip

En nidkær tilgang til uvildighed er et gennemgående og velbegrunderet fænomen i utallige sammenhænge. En forestilling om, at der skulle være mindre grund til at sikre en sådan uvildighed, når det kommer til ledelseslaget i de virksomheder, der er genstand for nævnte analyse, forekommer mindre velbegrunderet. I analyserne inddrages ikke konkrete eksempler; men skeles til de "møgsager", som har været offentligt omtalt i relation til blot en delmængde af elmonopol-selskabernes aktiviteter knyttet til disse selskabers energispareforpligtelser, ses eksemplificeret, hvorfor uvildighed også i disse typer af selskaber er et sundt princip, hvis efterlevelse bør sikres.

100.000-slutbrugergrænsen

Om den oplevede begrænsede konkurrence; personsammenfald m.m. knytter sig til selskaber med flere eller færre end 100.000 slutbrugere, er en teknikalitet, som uanset dennes ophav er ret ligegyldig for de tusinder af SMV'er, som må leve med konsekvenser af fx de dokumenterede personsammenfald og disses implikationer for konkurrencens udfoldelse i elmarkedet. Her henvises igen til ovennævnte kommissorium - med den velbegrundede forudsætning, at det omfatter alle slutbrugere.

Ingen skelnen mellem små og store forbrugeres oplevelse af konkurrencen

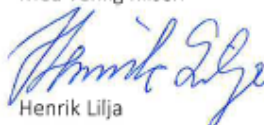
Generelt skelnes i de foreløbigt udarbejdede analyser ikke mellem store og små elforbrugere og disses oplevelse af konkurrencen – hovedparten af SMVdanmarks medlemmer hører til blandt sidstnævnte. Mere end 80 % af alle danske virksomheder har et årligt elforbrug på under 20 MWh – i gennemsnit 5 MWh. Og den oplevede konkurrence i markedet er meget forskellig afhængig af, om man som virksomhed er stor eller lille elforbruger.

Det er ikke mærkeligt, hvis de ca. 1.000 danske virksomheder, der står for knap 60 % af erhvervslivets samlede elforbrug, oplever, at elmarkedet er velfungerende. Eller omvendt, hvis de ca. 340.000 erhvervskunder/målepunkter med forbrug under 20 MWh/år oplever, at elmarkedet er knap så velfungerende. Statistikken over leverandørskift indikerer da også en ikke uvæsentlig forskel mellem store og små erhvervskunders ageren i elmarkedet, hvor antallet af leverandørskift notorisk stiger med forbrugets omfang.

Nævnte leverandørskiftstatistik giver kun et afgrænset billede af konkurrencens egentlige udfoldelse. I 2018 skiftede knap 8 % af storforbrugerne elleverandør; men rummer det fx 40 eller 80 % af dette segments forbrug? I markedet for småforbrugere er antageligt mindre end 5-6 % af forbruget omfattet af leverandørskift. Et statistisk over leverandørskiftede energimængder for såvel storforbrugere som småforbrugere vil kunne kvalificere afsættet for den samlede konkurrenceanalyse.

Den manglende iagttagelse af forskellige detailmarkeder rummer risikoen for, at de tiltag, der bliver identificeret med afsæt i den samlede analyse, ikke vil kunne indfri dens erklærede formål om at bidrage til en stærk konkurrence for borgere og virksomheder.

Med venlig hilsen

Henrik Lilja

Dok. ansvarlig: MGA
Sekretær:
Sagsnr: s2018-314
Doknr: d2018-18382-7.0
4. september 2019

Bemærkninger fra Dansk Energi (Net) til udkast til rapport om "Undersøgelse af personsammenfald i netvirksomheder, elhandelsvirksomheder og virksomheder, der direkte eller indirekte ejer elhandelsvirksomheder" af Forsyningstilsynet

Dansk Energi kvitterer for, at Forsyningstilsynet har gennemført en grundig og objektiv registeranalyse af faktisk personrepræsentation i ledelser og bestyrelser. Rapporten slår fast, at habilitetsreglerne jf. elforsyningslovens § 45, som implementeret efter eldirektivet, er opfyldt for samtlige 8 netselskaber, der er omfattet af § 45, dvs. selskaber, som har mere end 100.000 tilsluttede forbrugere.

Alligevel fremhæves (lovlige) "*koncerninterne forbindelser*" hos 7 af de 8 netselskaber, hvor fx et netbestyrelsesmedlem samtidigt er repræsenteret i bestyrelsen eller ledelsen for holdingselskabet, som værende en indikation på, at den eksisterende lovgivning kun i begrænset omfang sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og de konkurrenceudsatte aktiviteter i koncerner, der indeholder netvirksomheder.

17 netselskaber er under 100.000 kundersgrænsen og er derfor ikke omfattet af kravene i § 45. Alligevel fremhæves "*omfattende personsammenfald*" som værende problematisk uden at tydeliggøre, at der her igen er tale om lovlige personsammenfald.

Det konkluderes således, at varierende grad af (lovlig) personsammenfald og (lovlige) koncerninterne forbindelser kan så tvivl om, hvorvidt de gældende habilitetskrav sikrer vandtætte skotter mellem monopol- og konkurrenceudsatte aktiviteter og at det således ikke kan udelukkes, at de (lovlige) personsammenfald og (lovlige) koncerninterne forbindelser kan føre til, at der i den enkelte netvirksomhed eller i virksomheder, der ejer denne, træffes beslutninger, som tilgodeser andre kommercielle særinteresser end netvirksomhedens drift med videre.

Rapporten efterlader således et indtryk af, at det *alene* er elforsyningslovens § 45, der skal sikre vandtætte skotter i koncerner med både netvirksomhed og elhandelsvirksomhed.

Dansk Energi vil gerne understrege, at der er en række andre bestemmelser i elforsyningsloven, der netop har til formål at sikre ikke-diskriminerende adfærd og funktionel adskillelse. I den forbindelse bør elforsyningslovens § 24 også fremhæves i rapporten. Bestemmelserne i

DANSK ENERGI

Vadroffsvej 59 | DK-1900 Frederiksberg C | T: +45 35 300 400 | info@danskenergi.dk | www.danskenergi.dk

§ 24 kræver, at netselskaber "ikke må begunstige tilknyttede eller associerede virksomheder eller virksomheder, der kontrolleres af samme virksomhedsdeltagere". Elforsyningslovens § 24 er bl.a. udmøntet i tiltag i bekendtgørelsen om intern overvågning (IO-bekendtgørelsen) § 2, stk.1, nr. 1 og 2 om hindring af favorisering af bestemte selskaber. Hertil kommer regler om, at netselskabet skal forhindre, at oplysninger om egne aktiviteter, som kan være forretningsmæssigt fordelagtige, bliver videregivet på en diskriminerende måde – endnu et led i den funktionelle adskillelse, som gælder for alle netselskaber uanset størrelse. Disse regler gælder uanset undtagelsesbestemmelsen i § 45 og kan således konkret håndhæves af Forsyningstilsynet, hvis der opstår begrundet tvivl om en netvirksomheds neutralitet i elmarkedet.

Habilitetskravet skal i øvrigt ses i lyset af eldirektivets artikel 35 (tidligere artikel 26). Det betyder, at hvis et netbestyrelsesmedlem (lovligt) er repræsenteret i ledelsen i holdingselskabet, så skal det sikres, at netvirksomheden drives uafhængigt af kommercielle interesser. I den forbindelse er det naturligvis en forudsætning for en netvirksomheds neutralitet, at virksomheden reelt har en beslutningskompetence, der sikrer, at virksomheden drives uafhængigt af kommercielle interesser. Hvis ministeren eller Forsyningstilsynet konkret finder, at dette ikke måtte være tilfældet, eksisterer der allerede hjemmel i lovgivningen til at præcisere eller skærpe praksis på området.

De konkrete muligheder for tiltag indenfor eksisterende lovgivning omfatter bl.a. elforsyningslovens § 20 a, stk. 5, hvor ministeren har hjemmel til at fastsætte indholdet af IO-bekendtgørelsen, herunder til at fastsætte krav om tiltag, den enkelte netvirksomhed skal beskrive og gennemføre en passende dokumentation og kontrol af.

Derudover stiller IO-bekendtgørelsen krav om, at en netvirksomhed i sit IO-program skal beskrive tiltag til at forhindre forskellige former for diskriminerende adfærd. Der er tale om en beskrivelse af 9 tiltag, der alle skal forhindre diskriminerende adfærd. I IO-bekendtgørelsens § 2, stk. 3, anføres det, at Forsyningstilsynet kan stille krav om beskrivelse og kontrol af *yderligere* proportionale tiltag i det omfang, det er påkrævet for at forhindre diskriminerende adfærd:

Stk. 3. Forsyningstilsynet kan kræve, at programmet skal indeholde beskrivelse af tiltag ud over de i stk. 1 og 2 nævnte, i det omfang dette er påkrævet for at forhindre diskriminerende adfærd i den pågældende virksomhed.

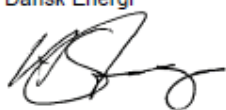
Hvis Forsyningstilsynet således finder, at der eksisterer væsentlig risiko for diskriminerende adfærd hos netvirksomhederne, herunder hos virksomheder, der har færre end 100.000 tilsluttede forbrugere og dermed ikke er omfattet af habilitetsreglerne i § 45, ville Forsyningstilsynet allerede i dag kunne stille krav om beskrivelse og kontrol af sådanne yderligere tiltag.

Mulighederne indenfor de her nævnte hjemler vurderer vi således ikke som værende udtømt i eksisterende regler og praksis. Vi indgår på denne baggrund gerne i videre dialog om tilpasning og eventuel skærpelse af praksis hos både netselskaberne og tilsynet for at imødegå de risici, der peges på i rapporten.

Dansk Energi finder derfor ikke, at det er korrekt, når rapporten konkluderer, at de eksisterende regler/hjemler i lovgivningen ikke er tilstrækkelige til imødegåelse af risici for netvirk-

somhedernes eventuelle interessekonflikter. De nødvendige hjemler hertil eksisterer således allerede og ved at udmønte disse hjemler i praksis, er det vores opfattelse, at identificerede risici for diskriminerende adfærd kan imødegås effektivt med konkrete, proportionale tiltag.

Med venlig hilsen
Dansk Energi

Anders Stouge
Viceadministrerende direktør